

ŽELEZAR

GLASILO KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE

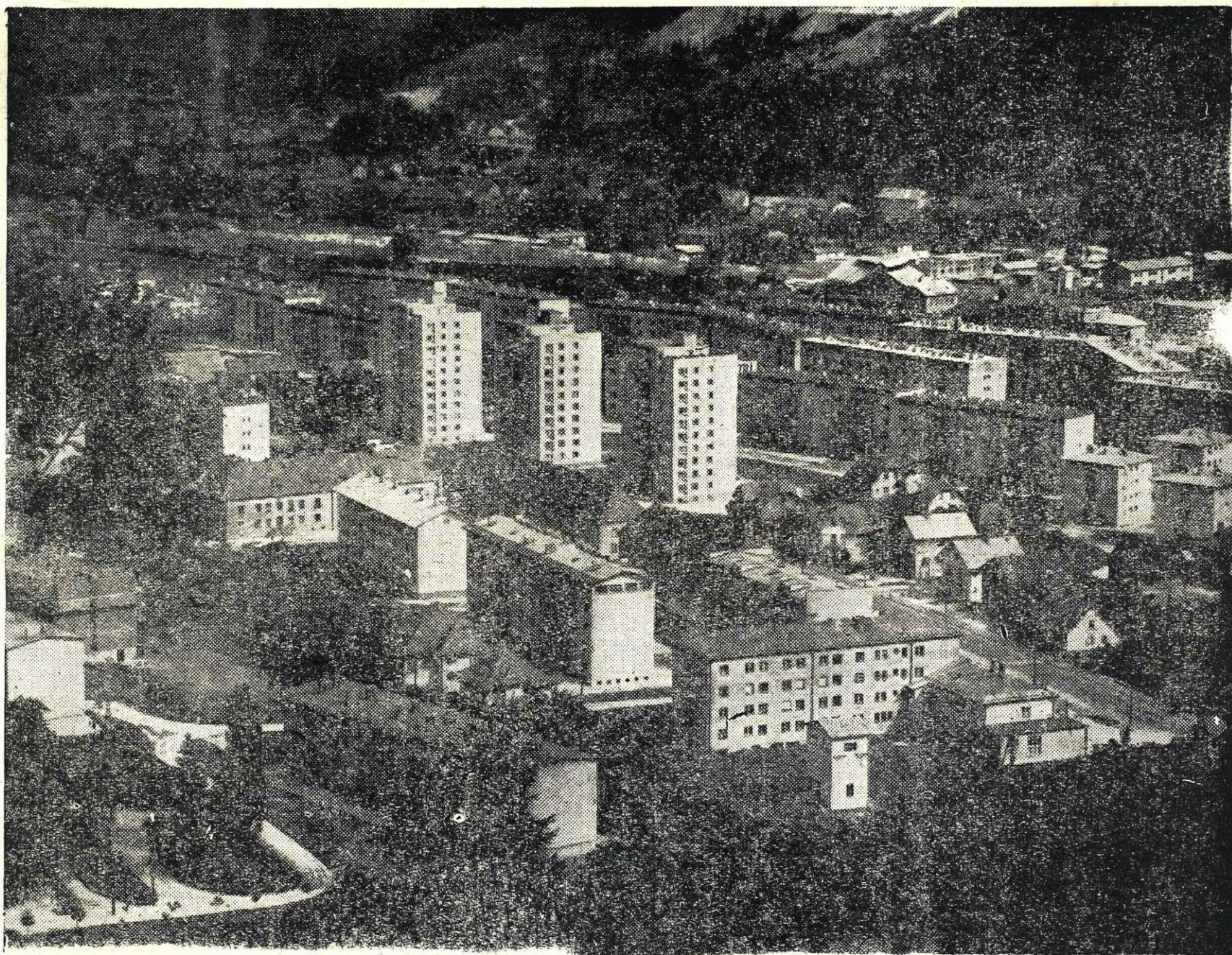
JESENICE, 28. APRILA 1962

ŠTEVILKA 17—18/IV

Sodelavci!

Ob mednarodnem prazniku dela, 1. maju vam iskreno čestitamo

Organi delavskega upravljanja,
družbene in politične org., uprava
podjetja in uredništvo Železarja

PRVOMAJSKO PISMO

Prvi maj je edinstven praznik vseh delovnih ljudi, ki je tesno povezan z veličastno borbo delavskega razreda za socialistično preobrazbo družbe. Zato je naša dolžnost, da ohranimo značaj tega velikega delavskega praznika.

Ko se oziramo na prehojeno pot v minulih letih, odkar praznujejo narodi naše dežele 1. maj v svobodi, smo lahko ponosni na ogromne uspehe, ki smo jih dosegli pri graditvi naše socialistične dežele. Zadostuje, da se spomnimo na zaostalost in bedo, na neenakopravnost in brezpravnost, ki je bila v napol kolonialni kapitalistični stari Jugoslaviji. Svoboden človek v svobodni socialistični deželi iz dneva v dan ustvarja vedno nova in večja bogastva. Vse to pa je rezultat socialistične demokracije, ki se je razvijala in krepila pod vodstvom ZKJ.

Prvomajske prireditve moramo tudi letos organizirati v duhu že ustaljenih tradicij in ustvariti takšno atmosfero, da bo praznovanje 1. maja pridobilo na svečanosti, pestrosti in množičnosti.

Zato naj v prvomajskih dneh sindikalne organizacije in društva

organizirajo masovne izlete v planinske predele in drugam. Vse planinske postojanke, kočje in ostala gostišča bodo preskrbljena z okrepčili.

Gospodarske organizacije, zavodi, ustanove, trgovska podjetja, gostinski lokali ter vsi javni lokali in hišni sveti naj zagotovijo, da bodo zgradbe poslopij, izložbe in ostali objekti okrašeni in da bodo povsod izobešene zastave.

Letošnji prvi maj bomo praznovali z mislijo na težko preteklost, s prepričanjem v sedanjost in z upanjem v bodočnost. Enotnosti naših narodov bo sledila enotnost vseh narodov, ki bodo v bratskem sožitju praznovali prvi maj, kateri bo postal velik praznik končno osvobojenega človeštva.

Ob mednarodnem prazniku dela čestitamo vsem delovnim kolektivom, zavodom, ustanovam ter občanom jeseniške občine z željo, da bi v prihodnje dosegli še mnogo delovnih zmag.

Občinski ljudski odbor Jesenice
Občinski komite ZKS Jesenice
Občinski odbor SZDL Jesenice
Občinski sindikalni svet Jesenice
Občinski odbor ZB NOV Jesenice
Občinski komite LMS Jesenice

Predvidena rekonstrukcija in

Sredi meseca aprila je bilo v Ljubljani strokovno posvetovanje metalurških inženirjev in tehnikov. Na posvetovanju je prebral referat tudi naš glavni direktor, tov. ing. Matevž Hafner. Del tega referata danes objavljamo:

Planirana rekonstrukcija Železarnе Jesenice ni samo delna rekonstrukcija posameznih obratov, kot smo bili to vajeni dosedaj z rekonstrukcijami, ki so bile izvršene po osvoboditvi. Če gledamo zgodovino železarstva na območju današnje komunе Jesenic, moramo ugotoviti nekoliko mejnikov razvoja. Najstarejši mejnik je, ko so proizvodnjo železa preselili s pobočij gora v doline in začeli izkoriščati vodno silo kot prvo mehanizacijo za pogon svojih mehov pri plavžih in pri pečeh ter za pogon kladiv. Nadaljnji mejnik je ustanovitev Kranjske industrijske družbe s spojitvijo vseh fužin in železarn na območju jeseniškega in bohinjskega kota v eno industrijsko podjetje leta 1869. V začetku 20. stoletja je bil nadaljnji mejnik odločitev, da se na Jesenicah pustijo samo predelovalni obrati in da proizvodnjo koksa, surovega železa, jekla in polfabrikatov preselejo v Škedenj pri Trstu, to je na morje in na bazo uvoženega premoga in rude. Ta razvoj je za Jesenice preprečila prva svetovna vojna in odcepitev Trsta od jugoslovanskega zaledja in se od takrat Železarna Jesenice in tista v Škedenju razvijata vsaka v svojo smer.

Nadaljnji mejnik lahko smatramo odločitev kapitalista Westna, da na Jesenicah rekonstruira in dopolni obrate in ustanovi zopet integralno železarno z novimi, sicer malimi plavži, rekonstruirano jeklarno, valjarno tanke pločevine, cevarno in šamotarno. Že takrat, tik pred začetkom druge svetovne vojne, je bilo predvideno, da se na Jesenicah reši vprašanje velikosti ingota, ki je imel takrat maksimalno težo 650 kg, s postavitvijo bloominga ozir. blokovnega ogrodka, kot se je to takrat imenovalo. Izvedbo tega projekta je preprečila druga svetovna vojna.

Rekonstrukcije v dobi po osvoboditvi zamenjavo proge grobe pločevine, mehanizacijo tanke pločevine in prestatitev starih strojev žičnega vleka in hladne valjarne v nove zgradbe so bile zasenežene z izgradnjo novih jugoslovanskih železarn v Sisku, Nikšiću in desetkratnem povečanju kapacitet nove Ženice.

Kljub vsem tem rekonstrukcijam je pa zastarelost Žel. Jesenice vedno večja. — K temu je prišla še ustavitel nekaterih rekonstrukcij v letu 1956, oziroma 1957, kot čistilcev plina pri plavžu, izpopolnitev hladne valjarne itd. Hladna valjarna je bila v letih 1958—1960 sicer kompletirana s quarto ogradjem in

z napravo za proizvodnjo bele pločevine, a pri tem ni bilo rešeno vprašanje proizvodnje širokih toplo valjanih trakov, ki jih za to proizvodnjo še vedno uvažamo. Danes lahko trdimo, da je bila ustavitel nadaljnje izgradnje in rekonstrukcije starih železarn v 1956/57 letu poteza, ki je glavni vzrok današnje krize v valjanih proizvodih za predelovalno industrijo in današnjih velikih potreb za uvoz teh materialov.

Za časa izgradnje novih železarn, na Jesenicah niso bile izvršene niti najbolj nujne zamenjave in je kljub nizki stopnji amortizacije, od 1954. leta dalje s 3,3 odstotka, knjigovodstvena zastarelost Jesenic do 1961. leta narasla na preko 50 odstotkov. Če pa pogledamo stvarno zastarelost Jesenic, je ta preko 70 odstotkov.

Naprave v železarni so mnoge močno dotrajane ter ekonomsko in fizično zastarele. Tako imajo visoke peči nezadostno pripravo rude, ki več ne odgovarja današnjim modernim principom obratovanja. Poleg tega so peči izredno majhne. V jeklarni so peči št. 1 do 5 stare preko 25 let ter so popolnoma dotrajane. Elektropeč ne odgovarja potrebam niti po količini niti po produktivnosti. V valjarnah je težka proga z ma-

limi spremembami ostala ista kot leta 1910, turbina, ki jo poganja, pa je celo iz 1902. leta. Lahke proge so bile vse grajene pred letom 1914; najstarejša je lahka proga premera 240 mm, ki je bila v pogonu že leta 1890 pred požarom v Bohinju. Tanka pločevina, ki je bila sicer po vojni rekonstruirana, je sicer iz leta 1931 in torej tudi že trideset let v obratovanju. — Žična valjarna datira v leto 1889, z manjšimi spremembami med obema vojnama. V predelovalnih obratih so žičarski stroji delno tudi še iz prejšnjega stoletja. Večina ostalih strojev, razen nekaj izjem, pa je starih 20 do 40 let. Cevarna je stara trideset let ter je ekonomsko in fizično zastarela.

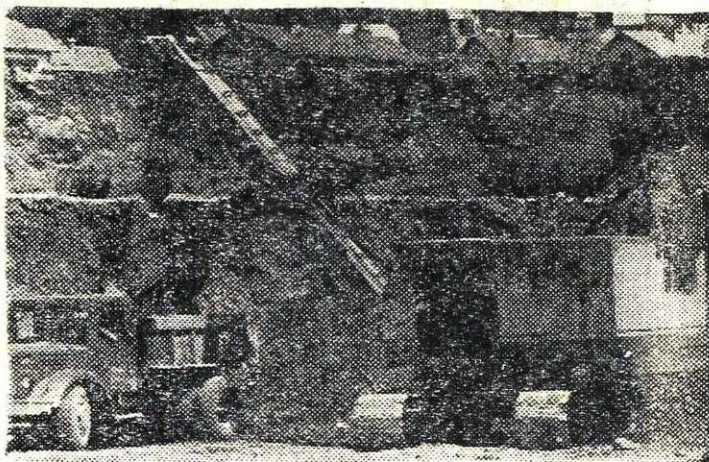
Ko je v aprilu leta 1959 Zvezni izvršni svet odločil, da je treba bazično črno metalurgijo nadalje izgraditi, je bil kolektiv Železarnе Jesenice pred problemom ali na Jesenicah izvršiti temeljito rekonstrukcijo in napraviti moderno kvaliteto železarno, ki bo tudi v bodoče ena izmed vodilnih železarn v Jugoslaviji, ali pa pustiti, da ta železarna postane nekako tretje vrste v sklopu jugoslovanskih železarn. Dobro se zavedajo težav in žrtve, ki bodo potrebne, se je kolektiv železarnе v celoti strinjal z nje-

nim strokovnim vodstvom, da je samo prva rešitev tisto, ki pride za Jesenice v obzir. Na tej osnovi je izdelan program rekonstrukcije Jesenic, ki ima za podlago naslednje postavke:

— Vprašanje prostora, ki je bilo vedno kritično za Jesenice, je rešeno z novimi tlemi na Belškem polju in z novo normalnotirno povezavo med tem poljem in starimi obrati na Savi.

nja, zapuščanje itd. Nadaljnja proizvodnja so ploščati profili, to je groba in tanka pločevina ter topli in hladno valjani trakovi.

Pri ploščatih profilih je naloga Jesenic izpopolniti program Železarnе Ravne pri visoko legiranih jeklih, ki v teh kvalitetah dela paličasto in profilno jeklo. Nerjaveča pločevina, ognjeodporna pločevina, specialne elektropločevine in trakovi so polje na-

Bagerji na Belškem polju pri delu

Kvalitetno proizvodnjo je treba zagotoviti z novimi modernimi napravami in postrojenji, ki naj bi bili odgovarjajoči poslednji stopnji tehnike.

— Povečanje produktivnosti naj bi dosegli s poenostavljanjem programa ingotov v jeklarni in toplo valjanih profilov v valjarnah, z uvajanjem mehanizacije in avtomatizacije v vseh obratih.

— Z uvedbo sodobne tehnologije v pripravi rude in aglomeracije, kontroliranja vlage, injektiranja tekočega goriva pri plavžih, kisika v jeklarni, s povečanjem proizvodnje elektro jekla in z najnovejšimi procesi v topli in hladni predelavi jekla, je povečati ekonomske pokazatelje proizvodnje.

— Usposobiti raziskovalni oddelek in kontrolo proizvodnje in kvalitete na sodoben nivo z nabavo novih aparatov za raziskovanje in kontrolo.

— Povečati pri tem proizvodnjo surovega jekla od sedanjih 320.000 ton na 475.000, oziroma na 500.000 ton in istega predelati v čimbolj kvalitetne proizvode.

Pod temi pogoji Železarna Jesenice s svojo rekonstrukcijo postavlja nadaljnji mejnik svojega razvoja. Njen bodoči razvoj naj gre končno torej v smeri, kot je bilo za Jesenice že določeno pri izdelavi prvega petletnega plana socialistične izgradnje Jugoslavije, to je v izdelavo konstrukcijskih kvalitetnih jekel, ogljičnih in nizkolegiranih za strojogradnjo, v prvi vrsti za motorno in podobno industrijo. Ta jekla naj Železarna Jesenice izdeluje tako kot paličasto železo, valjano, vlečeno, luščeno in brušeno. Večina teh jekel zahteva tudi toplotno obdelavo, to je žarjenje, normaliziranje, kale-

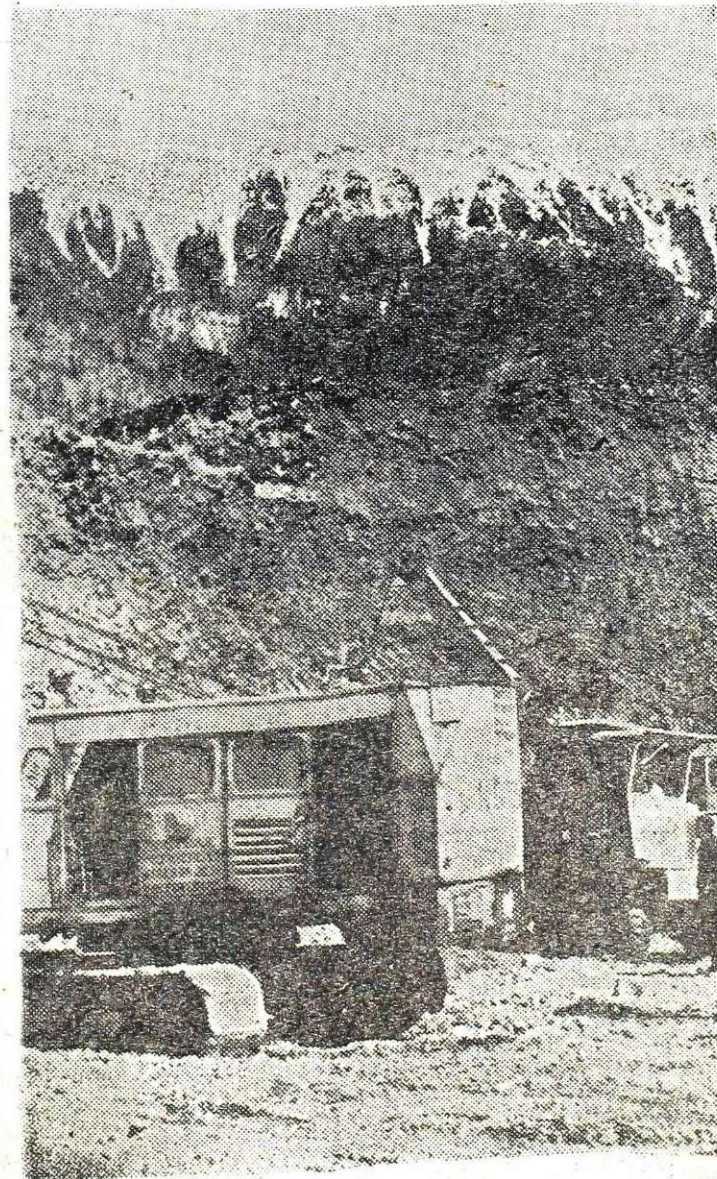
daljnega razvoja Jesenic. Pri povečani potrošnji valjanih proizvodov se pojavlja slaba preskrba s kvalitetnimi žicami za vzemati, prednapeti beton in patentirano žico za žične vrvi in podobno. Tudi tu ima sedanja rekonstrukcija za bodoči razvoj Jesenic odgovarjajoče mesto. Po tej rekonstrukciji bo končna proizvodnja Železarnе Jesenice imela naslednji asortiman:

debela pločevina — 100.000 ton;
tanka in fina pločevina — 80.000 ton;
hladno valjanih trakov — 30.000 ton;
vlečeno, brušeno in luščeno jeklo — 20.000 ton;
vlečena žica — 85.000 ton;
valjanega konstrukcijskega jekla — 35.000 ton.
Poleg tega bi bilo kot medfazno proizvodnjo potrebno omeniti naslednje proizvode: 450.000 ton aglomerata, 200.000 ton belega grodja, 475.000 ton surovega jekla, od tega: 425.000 ton SM jekla in 50.000 ton EI jekla, 400.000 ton polfabrikatov, slabov, blumov in gredic, 140.000 ton toplo valjanih trakov in 95.000 ton valjane žice.

Vrednost realizacije po rekonstrukciji, a po cenah leta 1960 bi znesla okrog 62 milijard dinarjev, oziroma povečanje na 189 odstotkov realizacije v letu 1960. Po prvi fazi bo realizacija 59 milijard dinarjev, oziroma povečanje na 170 odstotkov realizacije v letu 1960.

Povprečni izplen se bo dvignil od 69,3 na 72,6 odstotka, to je za 3 odst. in se tako približal evropskemu povprečju.

Proizvodnja v 1971. letu bo po programu izvršena z manjšim številom delavcev in uslužbencev, kakor jih ima

Na novem gradbišču na Belškem polju kopljejo bagerji v globini 6 do 8 metrov. V ozadju Belšiča

razvoj Železarne Jesenice

železarna danes v sistemati-
zaciji:

	1960	%
delavcev	6287	88,80
uslužbencev	793	11,20
skupno	7080	100
	1971	%
delavcev	5938	86,30
uslužbencev	895	13,10
skupno	6833	100

Produktivnost, merjena z odnosom vrednosti blagovne proizvodnje na zaposlenega, se bo povečala od 4.605.000 dinarjev na 9.000.000 dinarjev, to je za 77 odstotkov. Produktivnost, merjena po toni surovega jekla na leto in moža se bo povečala od 47,3 tone na 70,0 ton ali za 49 odstotkov. Tako povečanje produktivnosti in pa zmanjšanje proizvodnih stroškov ima glavne vzroke v uporabi novih modernih tehnoloških postopkov in to:

- samohodni aglomerat v zasipu visokih peči in to 70 do 90 odstotkov aglomerata, namesto sedanjih 30 do 40 odstotkov;

- uporaba kisika pri topljenju in žilavljenju jekla v SM in EI pečeh;

- uporaba tekočega goriva (mazut) za SM peči v jeklarni, a velenjskega plina za ostale peči;

- uvedba težjega ingota (5 ton), namesto dosedanjih težin od 210 do 1000 kg;

- sistematsko čiščenje polfabrikatov, to je blumov, slabov in gredic;

- modernizacija valjarn in predelovalnih obratov, toplotne obdelave in adjustaže;

- izboljšanje dimenzijskih toleranc pri profilih, žici in trakvih.

Za navedeno proizvodnjo pa so potrebne naslednje surovine:

- ruda (limonit in siderit) — 390.000 ton,

- pirritni in podobni odpadki — 103.000 ton,

- koks za visoke peči — 180 tisoč ton,

- koks za aglomeracijo — 20 tisoč ton,

surovo železo (nabava) — 73.000 ton,

staro železo — 203.000 ton, od tega: lastni odpadki 113 tisoč ton, nabava 90.000 ton, ruda za žilavljenje — 19.500 ton,

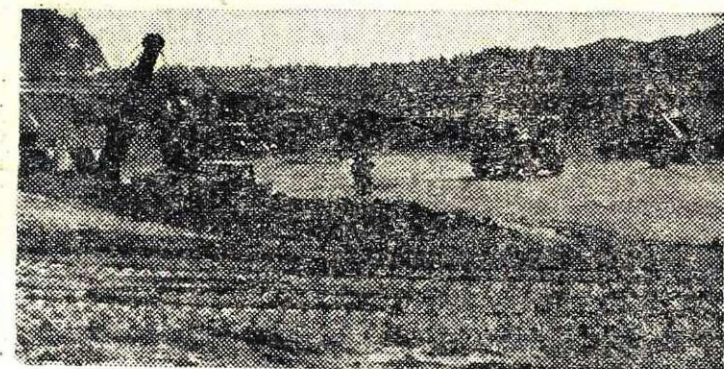
mazut — 68.000 ton oziroma velenjski plin 250 milijonov kubičnih metrov,

elektroenergija — 260.000 MWH

Vse te surovine, razen dela starega železa in eventualno kvalitetne rude za žilavljenje, so zagotovljene iz jugovanskih izvorov.

INVESTICIJE

Glavni investicijski objekti in naprave po posameznih

Delo, ki ga opravijo bagerji v enem dnevu, je ogromno. Za takšno delo bi včasih morali imeti na razpolago več sto delavcev, ki bi kopali in odvažali material pod težkimi pogoji

ekonomskih enotah in obratih so naslednje:

1. TOPILNICE

Visoke peči — Predvidena je izgradnja nove aglomeracije, razkladalnih in transportnih naprav za rudo in koks, rekonstrukcija kavprjev, povečanje premera gnezda visokih peči od 3,3 m na 4,2 m, uvajanje kontrolirane vlage in pa injektiranje tekočega goriva v visoko peč. Naprave za čiščenje plina, ki so bile 1957. leta ustavljene, je treba dograditi.

Jeklarna — Postavitev nove elektro peči kapacitete 50 do 60 ton in pa postopna rekonstrukcija dosedanjih 7 sta-

lih martinarskih peči kapacitete 55 do 70 ton v štiri moderne peči kapacitete po 150 ton. Nove peči sistema Maerz-Bohlen bodo kurjene z mazutom, eventualno lahko tudi z velenjskim plinom in bodo urejene za delo s kisikom. Odgovarjajoče bo preurejena priprava in skladiščenje starega železa in pa livna jama z vlivanjem ingotov v kokile na vagonetih.

2. TOPLE VALJARNE

Težišče sedanje rekonstrukcije železarne leži na valjarnah, od katerih je velik del star petdeset let, pa tudi več.

Na Belškem polju bo zgrajena valjavniška proga za va-

na Jesenice, pa z velenjskim plinom.

— Blooming, kombiniran s quartom, ki bo omogočal izvaljanje 500.000 ton ingotov v slabe in blume, kar zavezame okoli 60 odstotkov njegove kapacitete, ostalo kapaciteto tega valjčnega ogrodka pa bomo uporabili kot quarto ogrordje za predvaljanje trakov iz slabov, oziroma za valjanje grobe pločevine iz slabov. Na ta način bo to ogrordje zasedeno preko 7400 ur letno, to je 100 odstotkov, in vse govorice, da Jesenice kupujejo blooming, katerega kapaciteta ne bo polno izkoriščena, imajo osnovo samo v nepoznavanju novejših tehnik gornje kombinacije. Tak način izkoriščanja bloominga s premerom valjev 42" se sedaj smatra kot najboljša rešitev za kvalitetne železarne in se enak blooming gradi v novi kvalitetni železarni Terni v Italiji, a dva v Ameriki, s tem, da valjata kombinirano slabe oziroma grobo pločevino. Slabi in blumi, izvaljani na tem ogrordju kot blooming, se režejo na škarjah, pritiska 1200 ton in s prečnimi transporterji odnašajo v vzporedno halo, kjer se blumi izvaljajo v gredice na enem ogrordju naše sedanje težke proge, slabi pa ohladijo, očistijo ter ponovno vložijo v potisno peč za valjanje na istem ogrordju, samo tokrat kot quarto v predtrake ali grobo pločevino.

— Predtraki, izvaljani na tem ogrordju, se potem končno izvaljajo v toplo valjane trakove na Steckel ogrordju, to je reverzno quarto ogrordje, ki ima svoje navijalce nameščene v posebnih pečeh tako, da traki lahko držijo svojo temperaturo, ki je potrebna za valjanje.

Tako ogrordje se smatra danes za odgovarjajoče pri proizvodnji toplo valjanih trakov izpod 250.000 ton letno; površina toplo valjanih trakov iz tega ogrodka velikokrat ne odgovarja popolnoma površini, ki jo dajo kontinuirne proge za trakove, vendar ima to ogrordje prednost, da se ravno na njem dobro valjajo kvalitetni trakovi, kot so to trakovi iz nerjavečega materiala, trakovi iz siliciranega materiala in ostali visokolegirani trakovi.

Po poslednjem vtiku na Steckel ogrordju teče trak preko hladilne valjčnice na normalni navijalec.

Električna oprema te valjavniške proge bo vsebovala namesto starih rotacijskih strojev za upravljanje, ozir. magnetskih pojačal, najnovejše tranzistorske upravljalce, izdelane na bazi polprevodnikov, ki dovoljujejo polno avtomatizacijo proge. Z ozirom na prej omenjen zelo različen program kombiniranega bluminga, ta zaenkrat ne bo imel polne avtomatizacije, medtem ko pa bo imelo Steckel ogrordje programsko avtomatizacijo na osnovi luknjane kartice.

Ing. Matevž Hafner, glavni direktor Železarne Jesenice

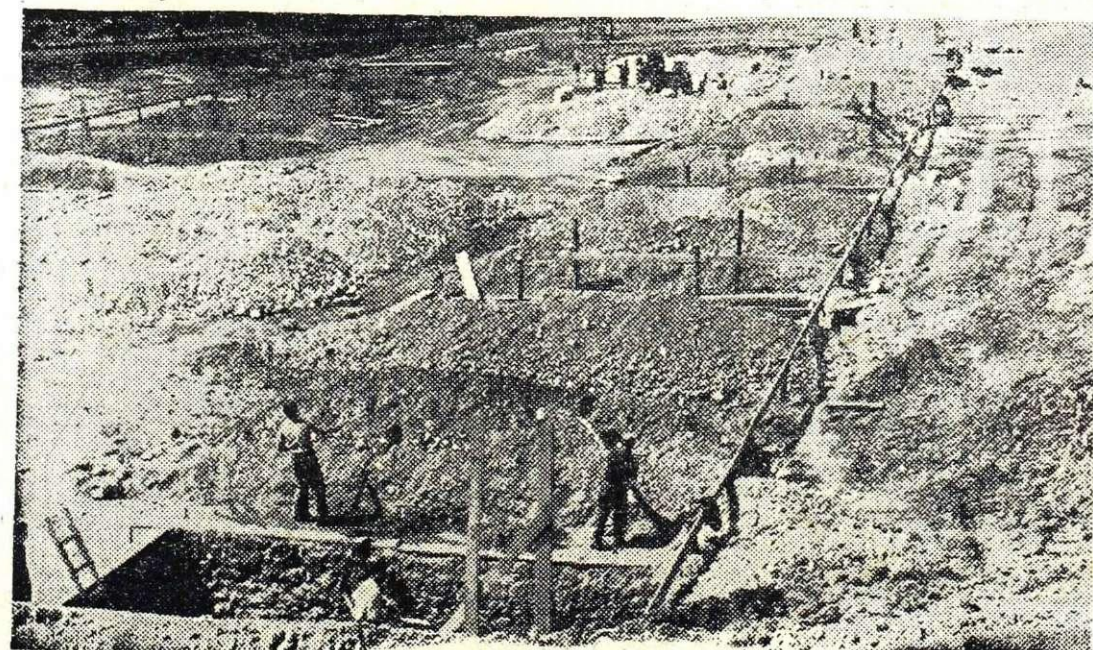
— Posebna linija za formiranje in deljenje toplo valjanih trakov bo omogočala ekonomsko proizvodnjo pločevine, širine en meter, dolžine do štiri metre in debeline od 2 do 6 milimetrov.

— Univerzalno ogrordje sedanje težke proge v kombinaciji s sedanjim War Leonard pogonom bo valjalo iz blumov gredice za prodajo in zaključne proge.

Pri rekonstrukciji je posebej posvečena pozornost adjustažnim napravam obstoječih valjarn ter bo tako doseženo groba pločevina dobila dodatne škarje za rezanje do 30 mm, ker je sedanje rezanje s sektorji ozko grlo, fina pločevina bo dobila specialne stroje za ravnanje nerjaveče pločevine, katero bomo tudi lahko brusili in polirali.

Jeklovlek dobi novo moderno vlečno linijo, ki bo sestavljena iz naprav za peskanje, naprave za poapnenje, nove visoko produktivne vlečne klopi 25 ton, škarij za rezanje na odgovarjajoče dolžine in ravnalnega stroja za okroglo paličasto železo. Ves transport med vsemi posameznimi stroji bo popolnoma mehaniziran in deloma avtomatiziran tako, da bodo vso linijo lahko posluževali 4 ljudje. Za termično obdelavo konstrukcijskega jekla, valjanega in vlečenega, je predvidena nabava kontinuirne peči firme Surface Combustion, ki bo kurjena preko radiator-skih cevi prva z nafto, pozneje pa z velenjskim plinom. Ta peč ima odgovarjajoče generatorje za zaščitno atmosfero, ki je lahko na osnovi dušika ali pa ogljika. Peč je avtomatizirana in so v njej lahko vsi procesi normalizacije, žarenja, sferodiziranja, površinskega odogljčenja ali pa naogljčenja.

(Dalje prihodnjič)

Na Belškem polju so pričeli z izkopom temeljev za prvi objekt

Naš cilj - moderna kvalitetna železarna

V sredo, 25. aprila, so se v veliki dvorani Delavskega doma pri Jelenju zbrali h konstituantnemu zasedanju člani novoizvoljenega CDS. Zasedanja so se udeležili tudi člani dosedanjega CDS, glavni direktor ing. Matevž Hafner ter zastopniki družbenih in političnih organizacij ter drugi člani kolektiva.

Do izvolitve novega predsednika CDS je konstituantno zasedanje vodil član CDS, tov. Berti Brun. Po izvolitvi verifikacijske in volilne komisije so člani obeh delavskih svetov poslušali poročilo predsednika UO o delu med zadnjim zasedanjem CDS in konstituantnim zasedanjem, kakor tudi obširno poročilo dosedanjega predsednika, tov. Zdravka Črva.

Poročilo, ki ga je prebral tov. Zdravko Črv, zelo obširno obravnava problematiko naše železarne v zadnjih 2 letih in ga bomo zaradi pomembnosti objavili v nadaljevanjih v prihodnjih številkah časopisa. V današnji številki objavljamo le nekaj

misli tov. Črva, s katerimi je v svojem poročilu opisal delo najvišjega organa samoupravljanja v železarni v svoji mandatni dobi.

»Delo CDS lahko opredelimo na tri osnovne probleme:

1. Prilagoditev železarne gospodarskemu sistemu.
2. Razprava in odločanje o rekonstrukciji železarne in jo tudi izvajati v praksi.
3. Poglobljanje delavskega samoupravljanja z decentralizacijo in prenosom določenih pristojnosti na nižje organe upravljanja.

To so v glavnem naloge, katerim je CDS posvetil največ pozornosti in jih izpolnil tudi več ali manj uspešno. Pri izvrševanju programa je imel CDS precej težav, ki so bile pogosto tudi zaradi vzrokov izven podjetja. V tem primeru gre za naše gospodarjenje, saj je znano, da se nepravilne obveznosti naših kupcev niso zmanjšale, ampak so bile celo večje od 6 milijard dinarjev. Odložili smo se za številne ukrepe, ki pa so imeli posledico, da

smo tudi mi imeli nepravilne zneske pri naših dobaviteljih. Zato je bilo naše podjetje večkrat postavljeno pred vprašanje, kje in kako nabaviti potrebne surovine.

Na področju utrjevanja delavskega upravljanja so bili doseženi rezultati večji, kot pa so bili predvideni v programu. Lani smo napravili temeljito decentralizacijo s tem, da smo število ekonomskih enot povečali od prejšnjih 4 na 31. V vseh teh enotah so bili izvoljeni organi delavskega samoupravljanja, njihove pristojnosti pa temeljijo na ekonomski podlagi in imajo tudi odločilno besedo pri formiranju in delitvi osebnih dohodkov.

Od vsega začetka smo se zavedali velike in odgovorne naloge, ki je hkrati tudi naš veliki cilj. Našo železarno moramo spremeniti v moderno in kvalitetno, ker bo le v tem primeru podjetje kos zahtevam, ki je postavljena pred nas, zato smo tudi na tem področju napravili več, kot je bilo v načrtu. O predvičenem programu naše rekonstrukcije so člani kolektiva razpravljali na sestankih, končno pa ga je potrdil tudi CDS. Pripravljalna dela na novem gradbišču na Bel-

škem polju, kakor tudi pri nasipu, ki bo povezoval obrate na Jesenicah z novimi obrati na Belškem polju, dobro napredujejo. — Letos imamo nekaj težav glede financiranja, ker še niso določene tranše za leto 1962 in bomo verjetno morali podaljšati termine za rekonstrukcijo visokih peči in aglomeracije. Kljub težavam pa bomo morali pohiteti z deli pri rekonstrukcijah valjarn, ker so roki za dostavljanje opreme iz Amerike zelo kratki. Morali se bomo potruditi, ker bomo le tako dokazali, da je naša rekonstrukcija ekonomsko upravičena tako glede višine stroškov, kakor tudi glede kratkih rokov, ko bo naše gospodarstvo dobilo kvaliteten valjarni material, ki ga nujno potrebuje.

Poleg teh najvažnejših vprašanj pa so na 28 rednih zasedanjih obravnavali tudi mnoge druge probleme. — Sprejeli so celo vrsto pravilnikov in 821 sklepov. O celotnem gradivu so predhodno razpravljali tudi na sejah UO in stalnih komisij. — Člani CDS so se pomembnosti zasedanj dobro zavedali, saj je bila prisotnost v prvem letu mandatne dobe 78 odstotkov, v drugem letu pa 85 odstotkov.

Tov. Ivo Ščavničar, novi predsednik CDS

Na predlog Izvršnega odbora sindikalne organizacije je bil za novega predsednika CDS izvoljen tov. Ivo Ščavničar, šef IBM oddelka, za podpredsednika pa Tone Pintar, delovodja iz elektro delavnice. Tov. Tomaž Ertl je v imenu sindikalne organizacije predlagal tudi deset članov novega upravnega odbora, ki so jih novoizvoljeni člani CDS izvolili s tajnim glasovanjem. Ob zaključku konstituantnega zasedanja so bili izvoljeni tudi predsedniki in člani stalnih komisij pri CDS, nato pa so še zelo živo razpravljali o problematiki nagrajevanja vzdrževalcev v našem podjetju.

Novi člani UO

Na konstituantni seji, ki je bila v sredo 25. aprila v Delavskem domu pri Jelenju, so bili na predlog sindikalne organizacije izvoljeni naslednji člani upravnega odbora:

1. Franc Pogačnik, Javornik IV
2. Berti Brun, jeklovlek
3. Rade Simikič, martinarna
4. Stanko Potočnik, livarna
5. Cvetko Praprotnik, Javornik I
6. Ferdo Lukek, Javornik II
7. ing. Franc Babšek, hladna valjarna-žičarna
8. Angel Žnidaršič, visoke peči
9. Ivan Bizjak, energijski oddelek
10. Anton Pintar, elektro delavnica

Tov. Pavel Lotrič, predsednik dosedanjega UO, je na konstituantni seji CDS sporočil, da bo primopredajna seja UO v ponedeljek 7. maja. Takrat bodo izvolili tudi novega predsednika UO.

Razprava o nagrajevanju vzdrževalcev na konstituantnem zasedanju

Kljub temu, da program konstituantnega zasedanja CDS, ki je bilo dne 25. aprila 1962, ni predvideval obravnavanja določenih problemov, nas je dinamika dogajanja prisilila, da smo se že na tem zasedanju srečali s

problemom formiranja osebnega dohodka za vzdrževalne ekonomske enote.

Kje je pravzaprav problem? Po sedanjem sistemu formirajo vzdrževalne ekonomske enote svoje osebne dohodke na osnovi izdelavnih ur, množenih s cenikom osebnega dohodka. Cena ure je sestavljena tako, da tvori povprečje osebnega dohodka za redno in nadurno odnosno nedeljsko delo. Razumljivo je, da je tako formirana cena stimulativna samo ob pogojih, ob katerih je bila postavljena, to je v sebi nosi toliko osebnega dohodka, kolikor ga je bilo v ceno ob startu zajeto, če se tudi razmerje rednih ur nasproti naduram ne spreminja. Ob zmanjševanju nadur vrednost normalne ure celo poraste, ob povečanju pa pada. Prav to spreminjanje razmerja rednega dela nasproti nadurnemu iz razlogov, na katere vzdrževalci ne morejo vplivati, pa je odprlo problem, ki ga ni možno odlašati.

Tako je CDS po daljši in precej burni diskusiji sprejel sklep, da začasno reši situacijo tako, da potrdi predlog Komisije za spremljanje nagrajevanja po enoti izdelka, t. j. da se od 1. marca do vključno 30. junija 1962 formira osebni dohodek vzdrževalnih ekonomskih enot po ceni, ki je ločena za ure, izvršene v rednem času in ločeno za nadure. Namen tega ukrepa je edino v tem, da dobi vsaka vzdrževalna ekonomska enota takrat, ko je prisiljena povečati število nadur preko planirane količine, ustrezno večji del osebnega dohodka, ne da bi morala posegati v variabilni del; tistih, ki pri nadurnem delu niso udeleženi.

S tem pa še vedno ni rešena želja vzdrževalcev, da formirajo variabilni del svojega osebnega dohodka v enaki višini, kot znaša povprečje proizvodnih obratov. Za tako formiranje pa je nujno predhodno urediti več drugih vprašanj, predvsem

Dalje na 16. strani

Člani dosedanjega upravnega odbora na zadnji seji pred zaključkom mandatne dobe

Rekonstrukcija SM peči A uspešno zaključena

Pri rekonstruirani peči bo martinarna lahko povečala vložek od dosedanjih 55 na 65 ton. Za železarno predstavlja to letno okoli 6.000 t več SM jekla.

Pri rekonstrukciji so sodelovale vse domače vzdrževalne delavnice: mehanična delavnica, konstrukcijska delavnica, elektro delavnica in gradbeni oddelek. Od zunanjih podjetij pa je svojo nalogo uspešno opravilo SGP »Sava« Jesenice. Remont je predstavljal poseben problem tudi za promet in transport, saj je bilo treba odpeljati blizu 1400 ton gradiva na odval,

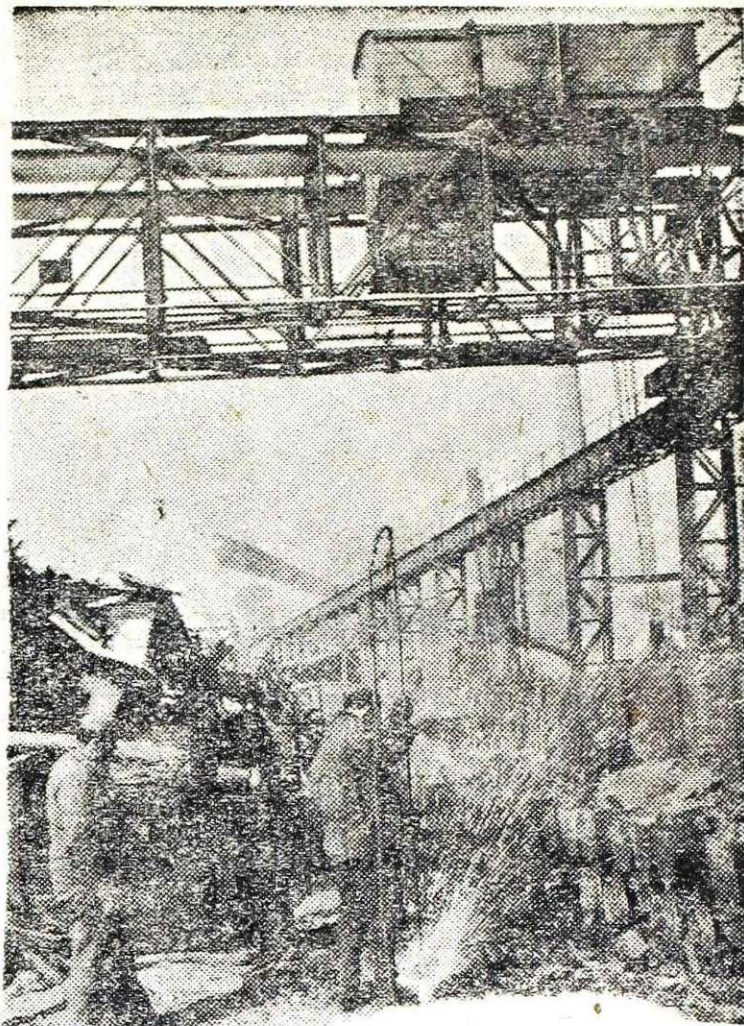
obenem pa pripeljati s prostora pred žično valjarno na priročno skladišče okrog 1270 ton nove opeke. Pri remontu je bil tudi prvič uporabljen transport z viličarji in to v celoti, direktno iz priročnega skladišča na delovno mesto.

Industrijski zidarji so skupno s pomožnimi delavci SGP »Sava« porabili za remont 25.418 ur, kar je sorazmerno malo, če pomislimo, da je bilo potrebno peč najprej porušiti in na istem mestu začeti z zidanjem rekonstruirane peči. Glavna razlika v izdelavi je v sledečem: povr-

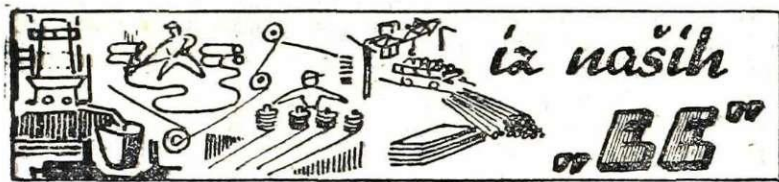
šina kopeli je povečana na 32 kv. metrov, iz prejšnjih štirih žlindrinkov (2 plinska, 2 zračna) smo sedaj napravili dva velika žlindrnika, ki ju bo lahko očistiti. Enaka je predelava tudi v komorah, tako da obratuje peč sedaj z dvema povečanima zračnima komorama. Istočasno s predelavo komor in jaskov pa je bil predelan tudi obok nad komorama, ki je sedaj raven in obešen na posebnih kljukah na nosilno konstrukcijo. Izdelava oboka in jaskov je predstavljala za vse, ki so sodelovali na remontu, poseben problem, ker je to prva izvedba v železarni in še to na rekonstruirani peči. Celotno železno in opečno konstrukcijo je bilo treba v mnogih primerih prilagoditi obstoječi peči.

SGP »Sava« Jesenice je prevzelo predelavo dimnih kanalov in tira za prevažanje ponovce do livnega žerjava. Oba objekta je podjetje uspešno izvedlo v najkrajšem roku.

Te

Naši sodelavci pripravljajo staro železo, ki ga v velikih količinah potrebujejo v martinarni

ŽIČNA VALJARNA

V soboto, 21. aprila, je vdrila v strojnico turbine voda. Le priselnosti delavcev Antona Križmana, ki je to opazil in Cirila Bratuža, ki je skočil v vodo in izklopil glavno stikalo ter pri tem tvegal življenje, gre zahvala, da je škoda minimalna in da žična valjarna ni obratovala le 36 ur. Voda je tako naglo vdiral, da bi bil poseg tov. Bratuža le nekaj sekund pozneje zaman. Obratovodstvo je oba delavca predlagalo za nagraditev. Kljub temu pa verjetno zaradi tega žična valjarna ne bo izpolnila proizvodnega načrta za april, ker so zaradi 36-urnega zastoj izgubili 324 ton proizvodnje.

JEKLOVLEK

Po dolgem času v aprilu jeklovlek ne bo izpolnil proizvodnega načrta zaradi pomanjkanja vložka. Najslabše je pri proizvodnji luščenega jekla. Delavci morajo zaradi tega predčasno izkoristiti svoj redni letni dopust, ves obrat pa ne more delati po predvidenem proizvodnem načrtu.

JAVORNIK II

ŽIC - oddelek za izobraževanje odraslih je v tesnem sodelovanju z obratovodstvom pripravil program za tečaj za lužilce v pocinkovalnici tanke pločevine Javornika II.

VALJARNA 2400

V valjarni 2400 bodo začeli s tečajem za zarisovalce in prebiralce. Tako so pripravili za sedanji kader dopolnilni program, izobrazili pa bodo tudi iz nižjega kadra nove zarisovalce in prebiralce. Skrbno izdelan program obsega 60 ur in so ga izdelali strokovnjaki valjarne 2400 s sodelovanjem oddelka za izobraževanje odraslih pri ŽIC. Pri praktični izvedbi bodo sodelovali vsi strokovnjaki valjarne 2400 pod vodstvom

obratovodje, ing. Cirila Urbarja. Tečaj bo obiskovalo približno dvajset kandidatov.

HLADNA VALJARNA - ŽIČARNA

V aprilu bodo v oddelku bele pločevine dosegli rekordno proizvodnjo. V žičarni in hladni valjarni pa je pred kratkim primanjkovalo kisline in trakov za Siemag ogrodje ter zaradi tega ne bodo dosegli aprilskega proizvodnega načrta.

ELEKTRO PEČ

Tudi na elektro peči je prišlo v zadnjem času do občutnega pomanjkanja surovin in niso prepričani, da bodo uspeli izpolniti proizvodni načrt. Še težja pa bo situacija v maju, kolikor zadeva s surovinami ne bo urejena.

KOMUNALNI ODDELEK

Ves kolektiv komunalnega oddelka urejuje vse potrebno za praznovanje 1. maja. Poleg tega pa so v teku tudi zadnje priprave za čim lepše letovanje naših sodelavcev v počitniških domovih. Z ozirom na toplejši letni čas pripravljajo tudi spremenjen jedilnik toplega obroka, s 1. majem pa bo začela obratovati tudi nova aparatura za izdelovanje gazirane vode z vitaminsko primesjo. Novo napravo bodo dobili iz Italije in bodo z njo lahko izdelali 1200 litrov gazirane vode na uro. Kot smo že poročali, se je status komunalnega oddelka spremenil in v četrti tek so imeli konstituantno sejo v smislu nove registracije.

KADROVSKI SEKTOR

Že nekaj časa je seminar za personalne uslužbenke v obratih, ki ga je organiziral kadrovski sektor. Ta krajši seminar ima namen posredovati tem uslužbenkam nekaj informacij, koristnih za njihovo vsakodnevno delo. Seminar sta lepo pripravila tovariš Stana in tov. Kovač.

Kakšne so cene?

Poročali smo že, da bodo letos lahko člani našega kolektiva preživeli dopust enako kot lansko leto, le da je letos v glavni sezoni skrajšana izmena z dvanajst na deset dni. Navedli smo tudi cene penzionov brez regresa. Pri tem pa moramo popraviti, da je cena polnega penziona v Crikvenici 1.150 dinarjev in ne 1.500, kot je bilo objavljeno. Regresirane cene pa so naslednje:

»OTOKAR KERŠOVANI« OPATIJA

- v aprilu in oktobru 300 dinarjev,
- od 1. maja do 14. junija in od 16. do 30. septembra 350 din,
- od 15. junija do 15. septembra 500 din dnevno.

V tej ceni pa ni vračunana kopališka taksa, ki znaša za april, maj in oktober 20 dinarjev na dan, junij in september 25 dinarjev in julij ter avgust 35 dinarjev na dan.

Vsak koristnik plača še 3 dinarje dnevno za nezgodno zavarovanje.

POČITNIŠKI DOM CRIKVENICA

- od 1. junija do 6. julija in od 5. septembra do 23. septembra 450 din dnevno,
- od 7. julija do 4. septembra 650 dinarjev dnevno.

Kopališka taksa znaša v pred in posezoni 25 dinarjev dnevno, v glavni sezoni pa 35 dinarjev.

TABOR KAŠTEL LUKŠIČ

- od 26. maja do 30. junija in od 30. avgusta do 22. septembra 350 din dnevno in 20 din kopališke takse,
- od 1. julija do 29. avgusta 500 din dnevno in 30 din kopališke takse.

POČITNIŠKI DOM NA MEŽAKLI

Regresirana cena je vseskozi enaka in sicer 350 dinarjev na osebo.

ODDIH PO ŽELJI

Člani kolektiva, ki bodo dobili pri sindikalnih odborih oddih po želji in bodo letosga izkoristili, dobijo na podlagi predloženih potrdil za

vsak dan izkoriščenega oddiha 450 din na osebo največ za deset dni. Dvigniti pa morajo ta denar najkasneje v desetih dneh po vrnitvi z dopusta.

Polna cena za otroke v domovih in taboru znaša 50 odst. polne cene za odrasle. Cena z regresom za otroke pa je sledeča:

OPATIJA

- maj, junij in september 250 dinarjev; julij in avgust 300 dinarjev dnevno.

CRIKVENICA

- v pred in posezoni 250 dinarjev; v glavni sezoni 300 dinarjev dnevno.

Dalje na 6. strani

OB PRVOMAJSKIH PRAZNIKIH

Zadnji delovni dan pred 1. majem naj delovni kolektivi, zavodi in ustanove priredijo svečana zbiranja za člane kolektivov, na katerih naj govorijo predstavniki gospodarskih in družbeno političnih organizacij. Prav tako naj v šolah in na krajevnih področjih priredijo ob 1. maju slavnostne prireditve.

Na predvečer 1. maja bo pred gledališčem »Tone Čufar« ob 19.30 uri prvomajsko zborovanje, na katerem bo govoril poslanec Ljudske skupščine Slovenije, tovariš Jože Bergant. Ob 19. uri pa bo na istem mestu promenaadni koncert in nastop pevcev. Podobna zbiranja naj

organizirajo tudi na Javorniku in v Zirovnici.

1. maja zjutraj bodo budnice v vseh krajih naše občine, izvajale pa jih bodo godbe na pihala »Tone Čufar«, Javornik, Hrušica in Zirovnica. Depoldne ob 9. uri pa bo godba na pihala Javornik odšla na Poljane, kjer bo prvomajsko veselje.

Za razvedrilo in presrbo bodo skrbela gostinska podjetja.

V okviru prvomajskih proslav bo uprizorjena tudi Gobčeva opera »Tremerski dukat«, in sicer 28., 29. apr. ob 19.30 uri, 30. aprila ob 20. uri in 2. maja ob 19.30 uri.

V torek, dne 17. aprila smo se poslovili od desetih članov iz strojno-energetskih obratov, ki po dolgoletnem delu odhajajo v zaslužni pokoj. Ta sicer skromna, toda pristrčna slovesnost je bila v lepo okrašenih prostorih Kazine. Za požrtvovalno in nesebično delo se jim je zahvalil v imenu kolektiva in v imenu kadrovske službe kadrovik strojno-energetskih obratov, denarne nagrade, ki v smislu internih pravil pripadajo članom kolektiva, ko odhajajo v zaslužni pokoj, pa jim je razdelil tov. ing. Dušan Sikošek, šef strojno-energetskih obratov. V svojem imenu ter v imenu uprave podjetja jim je zaželel čim daljšo in čim lepšo jesen njihovega življenja.

V imenu upokojenih tovarišev se je za pozornost, ki jo upokojencem posvečata uprava podjetja in samoupravni organi, zahvalil tov. Ivan Česnik z željo, da bi se še večkrat sestali. Ob prigrizku in dobri kapljici vina se je v navzočnosti obratovodij posameznih obratov razvil pogovor. Upokojeni sodelavci so pripovedovali svoje spomine na delo v našem podjetju.

Te slovesnosti se bomo vsi še dolgo prijetno spominjali.

O vzrokih odsotnosti zaradi bolovanj?

Skoraj na vseh proizvodnih konferencah in političnih aktivih so v zadnjem času mnogo razpravljali o visoki odsotnosti zaradi bolezni, ki je v februarju dosegla 8 odstotkov, v marcu pa celo 9,1 odst., kar je za 0,65 odst. več kot v letu 1960.

Res je tudi, kakor je naglasil na skupščini sindikalne organizacije tov. Pogačnik, da se za ta problem premalo menimo. Poleg kontrole, koliko je pri tem resničnih bolnikov, koliko pa takšnih, ki jim je enostavno prijetneje biti doma, bi bili potrebni še drugačni ukrepi. Na splošno trditi, da ljudje raje ostanejo doma in izkoristijo bolovanje za razne opravke, bi bilo napačno. Kdor je to poizkušal, se je lahko prepričal, da se mu je to pri izplačilu zelo maščevalo. Verjetno pa je, da se to zgodi tistim članom kolektiva, ki imajo zemljo in jim je zaposlitev v železarni le postranski del zaslužka. — Tem je lahko vseeno, ali dobi pri izplačilu nekaj tisočakov več ali manj. Za član kolektiva, ki jim je delo v železarni edini vir dohodkov, pa tega ne bi mogli trditi, še celo ne, če imajo družino.

Dobro pa bi bilo, da se pri tem ozremo še na nekaj, kar je brez dvoma zelo povezano z visoko bolezensko odsotnostjo. Republiški Zavod za zdravje in varnost v Ljubljani ima podatke, ki niso prav nič razveseljivi:

Nad našim mestom je dnevno oblak prahu, ki vsebuje mikroskopsko drobne delce rude in veliko količino žveplovega dioksida, mnogo

več, kakor pa ga zdrav organizem lahko prenaša. Ugotovljeno je, da vsebuje zrak nad Jesenicami celo do 6 milijonov žveplovega dioksida na kubični meter. Po znanstvenih ugotovitvah pa je že koncentracija 0,1 milijama tega plina zdravju škodljiva. Ker je ta plin dvakrat težji od zraka, se vlega v glavnem na nižje plasti zraka. Poleg omenjenega plina so namerili do 11.000 delcev prahu na kubični centimeter, smelo pa bi ga biti največ 300. Koncentracija tega plina in prahu je seveda največja v neposredni okolici podjetja, veter pa ga zanesse v okolico in v oddaljenosti 6 km so še vedno našli do 700 delcev prahu na kubični centimeter.

Zato ni slučajno, da so na Jesenicah razne bolezni desetkrat pogostejše, kot v drugih krajih Slovenije, da so vse bolj pogosti pojavi obolenja oči in kože, obolenja dihalnih organov, pojavila pa se je tudi malokrvnost, kar je pogost pojav predvsem pri otrocih in je posledica omenjenega plina. Poleg vseh teh obolenj je tudi ugotovljeno, da vplivata omenjeni plin in prah na celoten organizem in posledica je občutno zmanjšanje odpornosti proti ostalim boleznim.

Ne moremo več zaprtih oči preko teh dejstev. Ne samo, da vse to občutno zmanjšuje delovno sposobnost članov kolektiva, pomislimo tudi na to, da vse to porazno vpliva na našo mladino, ki se razvija v vse prej kot ugodnih pogojih.

Bral sem, da je termoelek-

trarna v Šoštanju nabavila elektrofilitre, ki se odlično obnesejo in do 90 odst. prečistijo zrak.

Pri nas pa že nekaj let govorimo o napravah za prečiščevanje zraka, toda doslej je ostalo le pri obljubi!

Celjska Cinkarna na primer pretvarja s posebnimi napravami žveplov dioksid v

žvepleno kislino, ki je iskan kemijski proizvod in katerega uporablja tudi naša železarna za potrebe predelovalnih obratov.

Zeleti bi, da nekdo od naših strokovnjakov spregovori javno tudi o tem problemu, ki postaja ne samo naš, ampak problem cele naše komunice.

Kakšne so cene?

Nadaljevanje s 5. strani

KAŠTEL LUKŠIČ

— v pred in posezoni 200 dinarjev; v glavni sezoni 250 dinarjev dnevno.

MEŽAKLA

— v vsej sezoni 220 dinarjev dnevno.

Kopališke takse ne plačajo otroci do 15. leta starosti.

Napotnice za počitniške domove izdaja Izvršni odbor sindikalne organizacije na osnovi potrjena sindikalnega odbora EE, toda le skupno za vse kandidate referentom za oddihe posamezne EE. Napotnice za otroke bodo izdajali le na osnovi predložene zdravstvene knjižice. Ta ukrep je nujen zato, ker so bile vsako leto pritožbe, da so v domovih mlajši otroci, kot je dovoljeno.

Vsak prijavitelj plača kavcijo, in sicer od 1–2 člana 2000 din, za tri ali več članov 4000 din, ki jo dobi povrnjeno, če odpove 20 dni pred rokom, ali pa v prime-

PRIHODNJA
19. ŠTEVILKA
ŽELEZARJA BO IZŠLA
12. MAJA 1962

Bolovanje je vedno več!

Posvet z zdravniki jeseni in radovljiške komunice je bil koristen. Takega mnenja o tako organizatorji z Obinskega sindikalnega sveta, kot zdravniki ter gospodarstveniki, ki so se posveta deležili, saj so se odkrito omenili o perečih problemih področja skrbi za zdravje naših delavcev. Ugotovili so, da je še vedno premalo povezave med zdravniki s podjetji, kjer njihovi pacienti delajo ter da moramo v tem skati tudi vzrok za občasne nevršečnosti, ki jih imajo tako podjetja kot ambulate. Lepo sliko tega posveta lahko dobimo iz izjav nekaterih zdravnikov:

Dr. JENKO:

»Nekvalificirani delavci in delavci gradbenih podjetij živijo v najslabših življenjskih pogojih. Podjetja premalo skrbijo za zdravo in spodobno nastanitev in prehrano svojih delavcev.«

Dr. TURK:

»Veliko je nepotrebnih bolovanj. Večina ljudi ima lažje, manjše težave, ki ne zahtevajo bolovanja, vendar s čakanjem zamudijo veliko

časa, da jim zdravnik zaradi čakanja prizna en dan bolovanja. Predlagam, da bi zdravniki delali nekaj dni v tednu tudi popoldne.«

Dr. BENEDIK:

»Približno polovico pacientov je res bolnih, drugo polovico pa tvorijo ljudje, ki ne kažejo znakov bolezni, ampak se zatekajo k zdravniku po pomoč za vse mogoče duševne in telesne težave. Teh je na žalost vedno več.«

Dr. VIDALI:

»Imamo precej ljudi z želočnimi obolenji. Za te bi morali na Jesenicah dobiti dietično restavracijo.«

Dr. ČEH:

»Ljudje največ bolujejo zaradi bolezni dihalnih organov in zaradi bolezni črevesja ter prebavil. Največ bolezni na dihalih opazimo pri kadilcih, ki svoje težave še bolj občutijo ob spremembi vremena.«

Dr. ŠULIH:

»Zdravnikova avtoriteta je ogrožena. Veliko je grobih izpadov in zmerjanja s strani pacientov.«

Dr. MUŠIČ:

»Bolovanje pri ženskah je vedno več. Letno pregledamo do 6.000 žensk. Običajno čaka na pregled do 60 žensk, po večini mladih. Potrebno bi bilo še več sistematskih pregledov in urediti stvari tako, da ženskam ne bi bilo treba toliko čakati. Veliko, veliko težav bi odpadlo, če bi imeli ljudje — posebno možje, pravilno gledanje na kontracepcijska sredstva.«

SE POČUTITE ZDRAV? DA, NE!

Kadrovskega sektorja se je lotil naloga, raziskati vzroke številnim obolenjem v železarni. En del te raziskave predstavlja tudi anketa, ki jo bodo razdelili vsem delavcem, ki so bolovali v mesecu marcu, poleg tega pa še 300 delavcem, ki v podjetju veljajo kot zdravi. Tako bomo dobili številne podatke, na osnovi katerih bomo lahko ugotovili, katere skupine naših delavcev največ bolujejo in katerim skupinam bo moral kadrovskega sektorja posvetiti več skrbi za znižanje obolenj. Ker mora anketa dati odgovor na mnoga vprašanja, ki zanimajo kadrovske službe, upamo, da bo vsak anketiranec skrbno in vestno odgovoril na vsa vprašanja.

JUBILANTI 50-LETNIKI

V mesecu maju bodo praznovali svoj 50. rojstni dan naslednji naši sodelavci: Janez Košnik, operativna novogradnja, 4. maja; Jože Zalokar, mehanična delavnica, 4. maja; Slavko Prah, šamotarna, 4. maja; Ivanka Cetina, komunalni oddelek, 6. maja; Anton Kovač, plavž, 9. maja; Alojz Perjevič, mehanična delavnica, 12. maja; Mira Bizjak, elektroodni oddelek, 13. maja; Katka Maletič, Javornik I, 15. maja; Ivan Piriš, Javornik II, 15. maja; Marija Tresoglav, elektroodni oddelek, 24. maja; Jožef Rupar, martinarna, 29. maja; Franc Rabič, žična valjarna, 31. maja.

Ob tem življenjskem jubileju jim v imenu celotnega kolektiva iskreno čestitamo in želimo na njihovi življenjski poti še veliko uspehov in zadovoljstev!

Šoferjem Avtoservisa - srečno pot!

S 1. majem bo prevoz naših delavcev v in iz službe prevzelo podjetje Avtoservis Jesenice. Direktorja omenjenega podjetja, tov. Vita Ravhekarja, smo naprosili, da nam je povedal nekaj o zgodovini in problemih podjetja.

Podjetje Avtoservis praznuje prav v letošnjem letu petnajstletnico svojega obstoja. Ustanovljeno je bilo v letu 1947 z namenom, da opravi usluge v tovornem prometu za potrebe našega mesta. Razmere so se spremenile leta 1959, ko je podjetje od Železarnice Jesenice prevzelo 6 avtobusov, tri tovornjake in en osební avtomobil. Zdaj se začne hiter vzpon navzgor, kajti podjetje vsojo dejavnost razširilo in prevzelo skrb nad lokalnim prometom na Jesenicah.

V zadnjem času je podjetje nabavilo več modernih avtobusov in uvedlo nove avtobusne proge v smeri proti Planini, Kranjski gori in Ljubljani. Podjetje je že doslej uvedlo nekaj novih prog za prevoz delavcev železarnice na delo in z dela. Seveda so že od vsega začetka mislili na to, da bi prevzeli prevoz delavcev tudi na ostalih progah, ki jih je doslej opravljalo podjetje Transturist iz Škofje Loke. Ta želja se je končno izpolnila, predvsem zato, ker je podjetje z izpopolnjenim in skoraj novim voznim parkom toliko usposobljeno, da lahko prevzame tako odgovorno nalogo.

Razumljivo je, da bo moralo podjetje svoje avtobuse odrediti na posamezne proge, na katerih so vozili avtobusi Transturista, venčar zaradi tega mestni avtobusni promet ne bo otežkočen, ker bodo v bližnji prihodnosti dobili še en avtobus, predvsem za potrebe lokalnih prevozov v mestu.

Kakor smo že omenili, je podjetje uvedlo avtobusno progo Jesenice-Planina, s 15. junijem pa se bomo z avtobusom lahko peljali z Jesenic v Vrata. S tem se bo močno spremenila tudi vloga

sprevodnikov in šoferjev, kini redi ostanejo nespremenjeni, v ilustracijo pa naj povemo samo to, da bodo naše delavce vozili naslednji avtobusi:

avtobus Mercedes na progi Begunje,
avtobus FAP na progi Gorje-Krnica,
avtobus TAM (25 sedežev) na progi Podnart,
avtobus TAM (A-3000) na progi Bled,
avtobus FAP na progi Bistrica,
avtobus TAM (A-3500) na progi Kranjska gora.

Da je podjetje tako hitro napredovalo, ima zaslugo ves kolektiv, ki je dokazal, da je politično zrel in da se zave da nalog, ki so postavljene za izvršitev. Vzporedno z nabavljanjem novih vozil se je povečalo tudi število zaposlenih, v letu 1960 pa so izvolili prvič v zgodovini podjetja tudi petindvajsetčlanski delavski svet in petčlanski upravni odbor. Naloge upravljanja v podjetju niso lahke, saj morajo imeti pred seboj vedno najvažnejšo nalogo, to je dobro in racionalno gospodarjenje. Za podjetje Avtoservis lahko trdimo, da je doseglo tolikšen napredek predvsem zaradi kolektivnega reševanja nalog. Ne bo odveč, če v našem članku prikažemo nekaj podatkov o hitri rasti prometa.

Podjetje je v letu 1960 ustvarilo 118 milijonov dinarjev prometa oziroma realizacije, lani 173 milijonov, letos pa predvidevajo povečanje realizacije na 200 milijonov.

7. aprila so izvolili nove organe delavskega upravljanja. Naloga teh organov bo, da zagotovijo podjetju nadaljnjo, še hitrejšo rast in poskrbijo, da bo začeta izgradnja avtogaraž čimprej gotova, urediti pa nameravajo tudi avtomehanično delavnico v Kranjski gori, ki je nujno potrebna spričo razvoja turizma. Da je podjetje doseglo v tako kratkem času toliko lepih uspehov, imajo svoje zasluge tudi ObLO Jesenice, organi samoupravljanja v železarni ter ostale družbene organizacije, skratka vsi, ki so podjetju pomagali v najbolj kritičnem času, da je lahko premostilo finančne in druge težave.

Šoferjem, ki bodo vozili naše delavce v službo in iz službe, želimo na poti mnogo previdnosti in sreče. Voz-

RACIONALIZATORSKA IN NOVATORSKA DEJAVNOST

Društvo izumiteljev poroča:

Razpis nagrad za iznajdbe in dopolnitve iz sklada Borisa Kidriča

Upravni odbor Sklada Borisa Kidriča je 12. aprila 1962 razpisal na podlagi 2. člena Zakona o Skladu Borisa Kidriča štiri nagrade za iznajdbe in izpopolnitve, ki bodo podeljene v letu 1962, in sicer:

— eno prvo nagrado v znesku 400.000 din,

— tri druge nagrade v znesku po 300.000 din.

Nagrade bodo podeljene za iznajdbe in izpopolnitve (racionalizacije), ki imajo večji gospodarski pomen za naš gospodarski in družbeni razvoj, ter so bile ali bodo patentirane oziroma uveljavljene v letih 1961 ali 1962.

Prijave je treba vložiti do 1. januarja 1963.

Prijavi je treba priložiti podroben opis iznajdbe oziroma izpopolnitve s potrebno dokumentacijo (kje in s kakšnimi rezultati so v praksi uveljavljene, za iznajdbe tudi potrdilo o prijavi patenta) in jih poslati na naslov: Upravni odbor Sklada Borisa Kidriča — Izvršni svet Ljudske skupščine LR Slovenije — Ljubljana.

Omenjeni razpis je dan na pobudo Republiškega odbora Zdrženja DIATZ — Ljubljana. Pravico prijave ima vsak avtor izuma ali tehniške izboljšave, čigar predlog ustreza danemu navodilu.

Upravni odbor DIATZ Jesenice poziva člane Železarnice Jesenice, da vložijo vse sile in se vključijo v splošno medobratno akcijo tekmovanja s konstruktivnimi predlogi. — Istočasno svetujemo tudi posameznim obratovodstvom, da se poslužujejo notranjih in zunanjih razpisov.

Niko Bernard

Motiv iz konstrukcijske delavnice

Mladina Železarnice je tekmovala

Ker so bile volitve v nov centralni delavski svet in delavske svete ekonomskih enot za nas zelo velikega pomena, je pri tem skušala tudi mladinska organizacija kot ena-

kopravni činitelj naprednih sil v Železarni kar največ prispevati k čim boljši izvedbi volitev, ki so bile dne 13. aprila.

Da bi mladino še bolj zainteresirali za to, je Tovarniški komite LMS razpisal nagradno tekmovanje med osnovnimi organizacijami. Imenovana je bila tudi komisija z nalogo, da objektivno ocenjuje potek volitev in okrasitev volišč.

Delo komisije ni bilo lahko, kajti vsa volišča so bila vzorno okrašena, razen treh, ki pa sploh niso bila okrašena in smo se čudili vodstvom mladinskih organizacij, da so šla tako lagodno in nezainteresirano mimo te akcije. Iz tega lahko ugotovimo aktivnost članstva v določenih osnovnih organizacijah. Še več, pokazalo se je tudi katerim osnovnim organizacijam bo moral Tovarniški komite posvečati več pozornosti. Komisija je obšla vsa voli-

šča in ocenila vsako volišče posebej. Objavljamo 10 najboljših volišč, od katerih so prva tri nagrajena:

1. Martinarna. 2. Transport. 3. Predelovalni obrati. 4. Javornik III. 5. Promet. 6. Javornik II. 7. Mehanična del. 8. Valjarna 2400. 9. Upravne službe. 10. Jeklovlek.

S tem, ko smo omenili samo 10 mest, pa ne smemo misliti, da šamotarna, cevarna, komunalni oddelek itd., niso imeli volišča lepo okrašena, nasprotno, tudi ta in še več drugih volišč je bilo zelo vzorno okrašenih.

Omenim naj še to, da je komisija upoštevala pogoje in okoliščine, v katerih so bila volišča, kar se je močno razlikovalo. — V glavnem so se mladinci zavedali svojih nalog in dobro opravili akcijo.

Nagrajenim komite OO LMS iskreno čestita. — Bo-So

Podjetje Avtoservis razpolaga z novimi avtobusi, ki bodo odslej vozili tudi naše delavce na delo in z dela

Prvomajski sprehod po tovarni...

BELA PLOČEVINA

Pri naporih naše železarne za premik v vedno kvalitetnejšo proizvodnjo predstavlja bela pločevina brez dvoma zelo važen izdelek. Z osvajanjem proizvodnje tega novega izdelka smo imeli v preteklem letu dovolj težav, tako pri valjanju trakov, kakor tudi pri pokositrenju.

Letos kaže, da so glavne težave odstranjene in da je proizvodnja bele pločevine osvojena. Poleg drugega je bilo rešeno tudi važno vprašanje razmaščenja, ki je dolgo časa predstavljalo enega izmed osnovnih problemov pri pokositrenju.

Do 31. marca letos je bilo proizvedeno 705 ton bele pločevine, medtem ko bo aprilska proizvodnja po vsej verjetnosti prekoračila 300 ton. Letni plan predvideva proizvodnjo 4000 ton, vendar bo treba predvsem zagotoviti potrebne količine osnovnega polfabrikata, jeklenih trakov, ki jih zaenkrat primanjkuje, kar jim otežkoča izpolnjevanje planskih nalog, čeprav so ostale težave, s katerimi so se borili še pred nedavnim, v glavnem odstranjene.

VALJARNA 2400

V valjarni 2400 je bil v marcu in aprilu izveden velik remont, ki bo imel močan vpliv na bodoče obratovanje tega važnega valjarniškega

obrata. Rekonstruirana je bila potisna ogrevalna peč za brame, ki je predstavljala prej ozko grlo obrata z ozi-

Pred odpremo je treba belo pločevino dobro pregledati in paketirati

rom na premajhno ogrevalno zmogljivost. Z modernizacijo sistema ogrevanja bo zvišana ogrevalna kapaciteta te peči od prejšnjih 9 ton na uro na 15 ton na uro in izboljšana možnost čimbolj enakomernega ogrevanja bram.

Poleg rekonstrukcije peči so bili pri tem remontu nadomeščeni dosednji neustrezni transportni trakovi z odgovarjajočimi transportnimi valjčnicami. S tem so izboljšali kvaliteto izvaljane pločevine, ker se je prej pogosto dogajalo, da so trakovi pu-

ščali raze na pločevini. Poleg tega bo tudi vzdrževanje teh valjčnic znatno cenejše. Vsekakor je z rekonstruk-

cijo teh naprav valjarna 2400 veliko pridobila in lahko pričakujemo, da bo to vidno tudi pri izpolnjevanju njenih planskih nalog.

HALDA

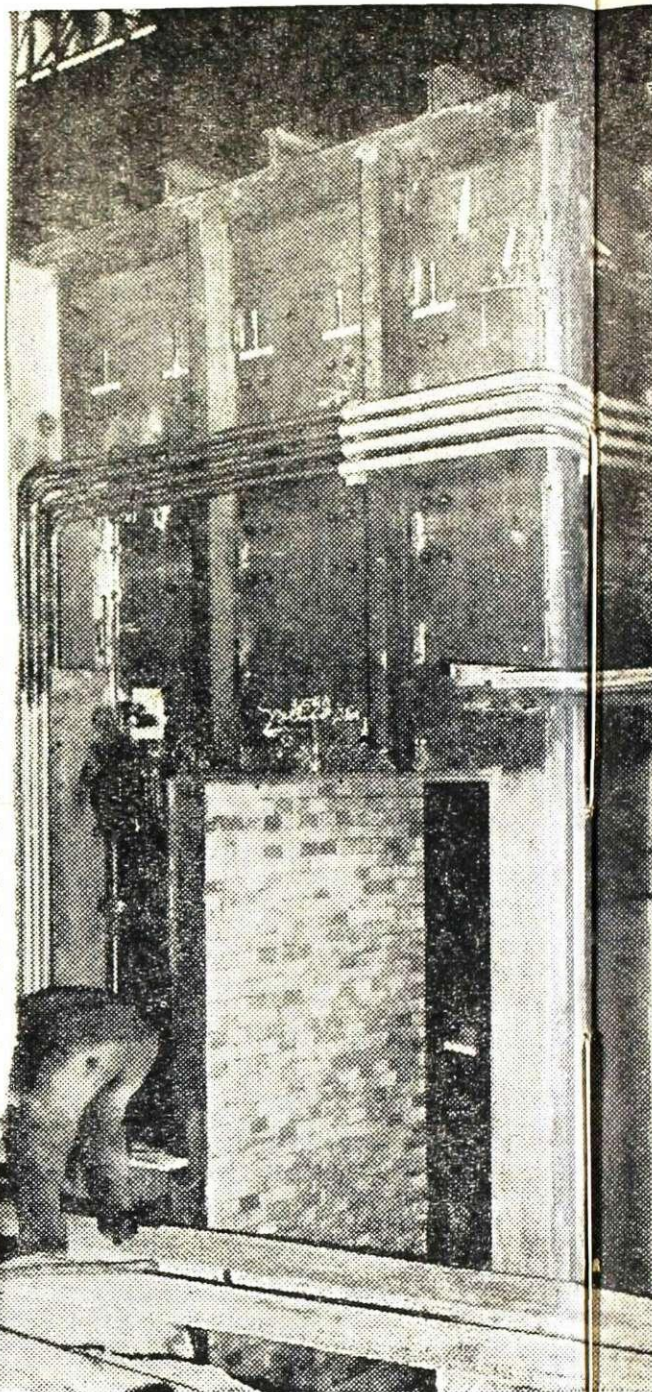
Brez dobrega delovanja prometnega in transportnega oddelka tudi celotna železarna ne more dobro obratovati. — Da bi izboljšali delo teh dveh obratov, je bilo v zadnjih mesecih precej napravljenega na naši haldi.

Zgradili so nov normalni tir, ki omogoča nemoten po-

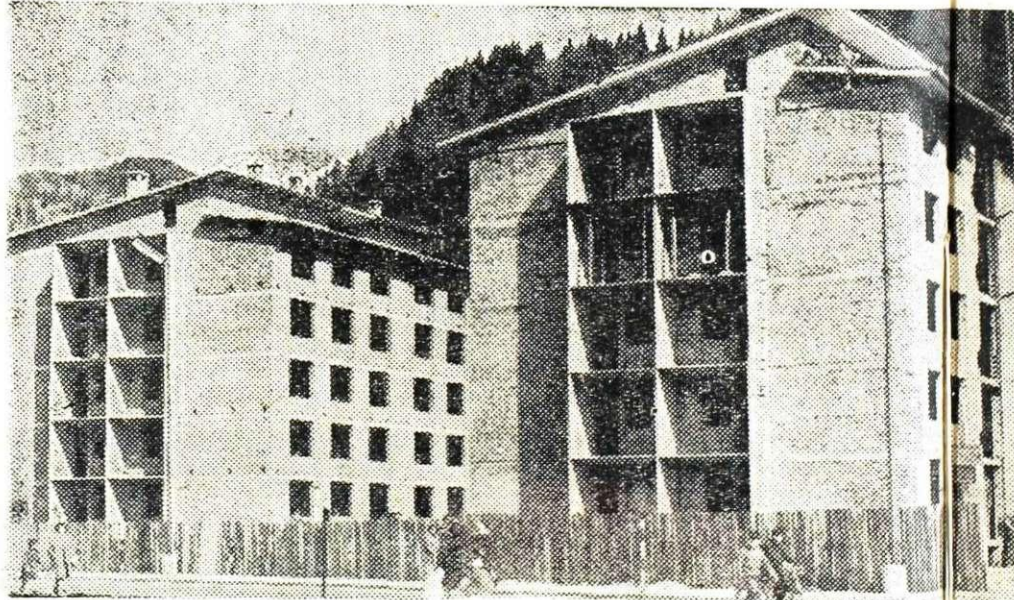
tek premikanja med žično valjarno in postajnim prostorom, posebno še takrat, kadar je velik dovoz vagonov s starim železom. Poleg tega so zgradili normalni tir skupaj z ozkim tirom, ki bo omogočal razkladanje in nakladanje železne rude za potrebe martinarne, apnenca in apna z vagonov na vozove ozkega tira. S tem bo lahko na mestu, kjer je bilo sedaj skladišče železne rude in apnenca, podaljšan normalni tir, ki bo omogočal boljši potek premikanja pri uvozu in izvozu.

Zgrajen je bil tudi nov ozki tir, ki omogoča nakladanje starega železa z motornim dvigalom direktno v koritne vozove. Do prostora, kjer skladajo martinarske »svinje«, so speljali napeljav za aceten in kisik in tako lahko režejo »svinje« takoj po razkladanju ter ponovno nakladajo v koritne vozove.

Vse to je dokaz, da so v zadnjem času tudi na haldi naredili marsikaj koristnega,

Dela pri izgradnji nove potisne peči v valjarni 2400 h koncu. Na sliki del nove peči

Na nekdanjem Čufarjevem vrtu gradijo poleg zdravstvenega doma tudi stolpič od njih vidimo na sliki, tretjega pa bodo začeli graditi v prihodnjih dneh. Sreda izgradnjo stolpičev so že zagotovljena

kar bo omogočilo boljše obratovanje večini obratov naše železarne.

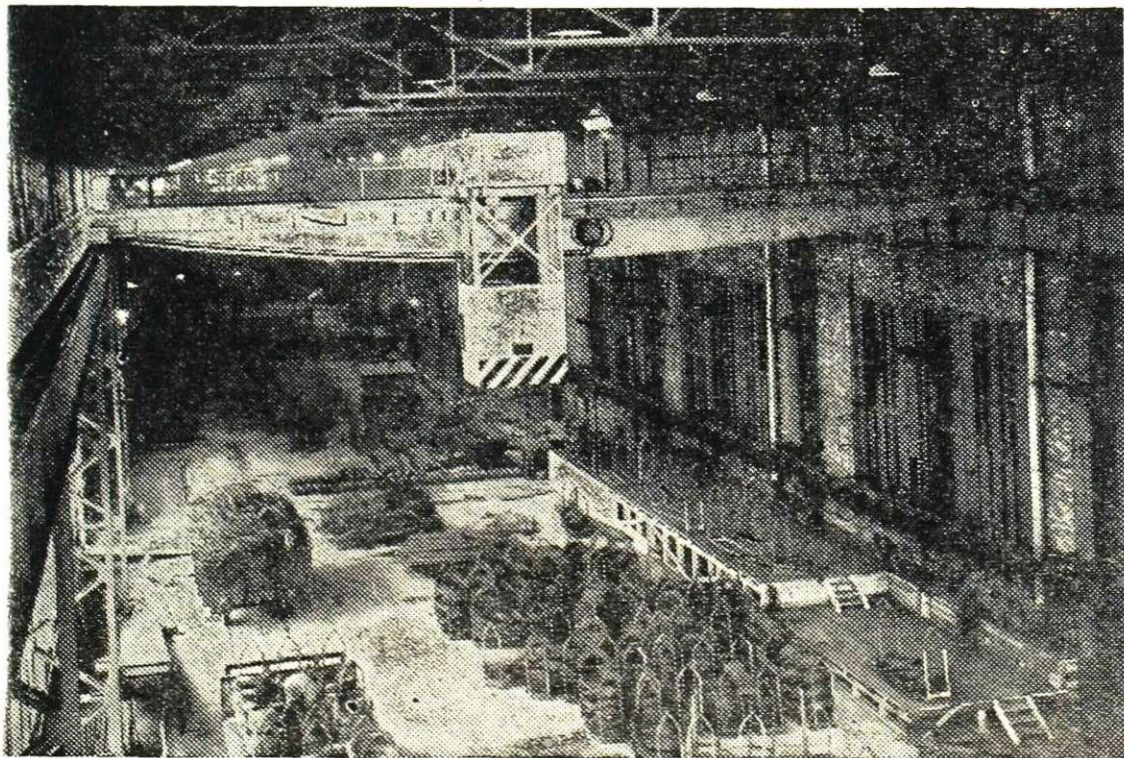
ŽIČNA VALJARNA

V žični valjarni je bila pred nekaj meseci zaključena gradnja nove strehe, ki je nadomestila prejšnjo leseno in nizko strešno konstrukcijo. Poleg tega je bil zgrajen tudi nov žerjav, s pomočjo katerega je zelo olajšano prej iz-

Da bi lahko izpolnili letni proizvodni plan 330.0 SM jekla, ki je za pr 17.000 ton višji, kot pr nja v preteklem letu, poleg drugih ukrepov na tudi rekonstrukci peči A. S to rekonstruk je lahko povečal vlož prejšnjih 55 ton na 6 kar bo precej pripom izpolnitvi letošnje plan: loge, ki ni ravno majh

MARTINARNA

Zahteve po jeklu, ki ga proizvaja martinarna, so vsako leto večje in tudi proizvodni plani so leto za letom višji.

Izgradnja hale v žični valjarni je ena od največjih gradenj v železarni v lanskem letu

...in občini

KLJUB TEŽAVAM NAPREDEK PRI IZGRADNJI OBJEKTOV DRUŽBENEGA STANDARDA

V letu 1961 smo na področju naše občine imeli precej gradbišč. Izmed večjih in pomembnejših omenjamo gradnjo novega cestišča od gimnazije do poslopja ObLO Jesenice, gradnjo mostu čez Savo ter gradnjo stanovanjskih objektov na Plavžu. Minulo leto je pomembno tudi zato, ker so buldožerji zaorali prve brazde na Belškem polju, kjer bodo za potrebe naše železarnice in v okviru rekonstrukcijskega programa zgrajene nove valjarne.

MOST ČEZ SAVO NA JAVORNIKU

Več kot trideset let so prebivalci Javornika in Koroške Bele čakali na tisočkrat objavljeni most čez Savo. O izgradnji prepotrebne mostu so v bivši Jugoslaviji mnogo govorili, predvsem pred občinskimi ali državnimi volitvami, vendar brez uspeha.

Sele po osvoboditvi so se resneje lotili dela in začeli s pripravami za izgradnjo novega mostu. Priprave so se zavlekle do lanskega leta, kajti premostiti je bilo treba več težav in ovir. Včasih so bila problematična finančna sredstva, potem lokacija, kjer bi most zgradili, načrti itd.

Most čez Savo bo eden največjih tovrstnih objektov na Gorenjskem in bo zelo pomemben zaradi povezave z Blejsko Dobravo. Dela na mostu gredo h koncu in bo povsem verjetnosti že v prvi polovici junija izročen svojemu namenu. Pozneje bodo morali zgraditi še priključke na levem in desnem bregu Save ter zavarovati desno obrežje. Za izgradnjo mostu bo potrebnih 93 milijonov dinarjev. Z izgradnjo mostu čez Savo ter z velikim naspom, ki ga gradi železarna zaradi povezave z Beljškim poljem, se bo podoba tega kraja v bližnji prihodnosti močno spremenila.

DOBILI SMO MODERNO CESTO

Znano je, da se na Jesenicah ne moremo ponašati s cestami, ki jih imamo, kajti promet je iz dneva v dan večji. Skozi Jesenice gre vsak dan več sto vozil, zato so morali merodajni organi razmišljati o odstranitvi nekaterih ozkih grl in izboljšanju cestišča od gimnazije do poslopja ObLO. Za izgradnjo novega cestišča je družba zahtevala okoli 100 milijonov dinarjev, vendar nam za vložena denarna sredstva ne more biti žal. Cestišče je moderno in sodobno urejeno in so zaradi tega tudi zmanjša-

ne prometne nesreče, ki se pripetijo običajno na nepreglednih in ozkih mestnih ulicah. Prebivalci našega mesta že opozarjajo na to, da bo treba v prihodnjem obdobju, kolikor bodo sredstva na razpolago, z modernizacijo cestišča nadaljevati in predvsem urediti ozko grlo pred hotelom Pošta. Tu obstoja največ nevarnosti za prometne nesreče, ki jih je na Jesenicah že itak dovolj.

STANOVANJSKO NASELJE NA PLAVŽU

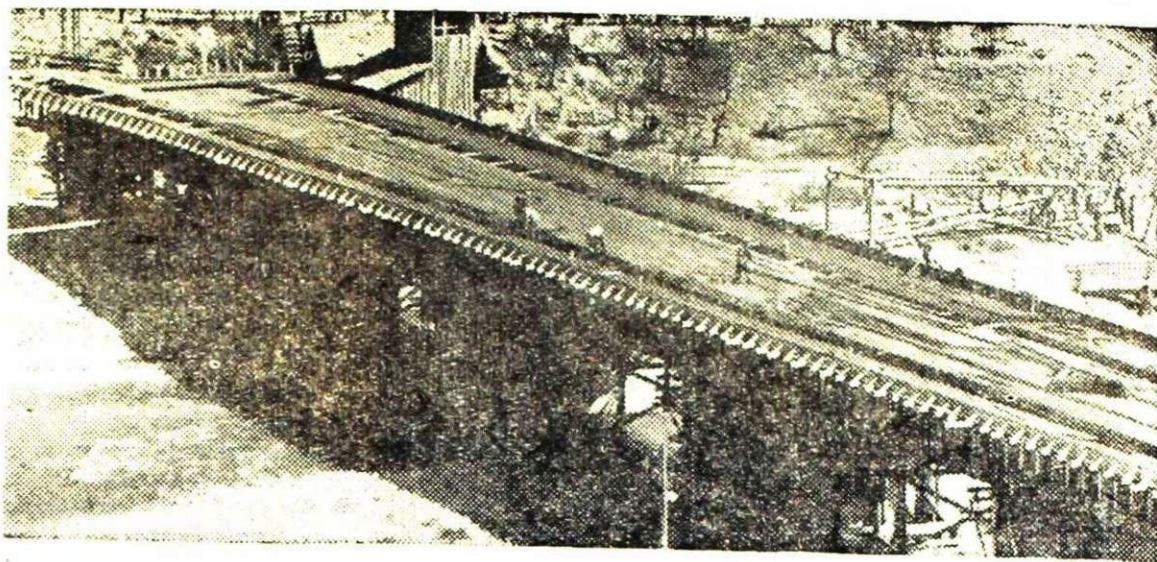
Stanovanjsko naselje na Plavžu dobiva iz dneva v dan pravo mestno podobo. V preteklem letu je bilo zgrajenih več stanovanjskih blokov. Nekaj od njih je že vseljenih, zgradila pa jih je železarna za potrebe članov svojega kolektiva. Trenutno so nastopile težave zaradi pomanjkanja denarnih sredstev. Če bodo hoteli z gradnjo nadaljevati, bo treba

Na nekdanji Čopovi njivi so v lanskem in letošnjem letu zgradili šest novih stanovanjskih blokov. V štirih blokih že stanujejo družine naših sodelavcev, pri zadnjih dveh blokih pa morajo opraviti še zaključna dela

najprej poiskati finančna sredstva, sicer bi morali z deli počakati za nedoločen čas. Zadevo bo treba čimprej rešiti, kajti člani kolektiva Železarnice Jesenice, ki bodo dobili v novih stanovanjskih blokih stanovanja, so že vložili v ta namen denarna sredstva.

Ko omenjamo stanovanjsko izgradnjo na Plavžu, ne smemo pozabiti tudi na gradnjo novega prepotrebne zdravstvenega doma. Poleg njega gradijo dva nova stolpca, medtem ko bodo z gradnjo tretjega začeli še letos. Z izgradnjo teh objektov bo zazidan nekdanji Čufarjev travnik. Stanovanjske objekte gradijo še naslednji investitorji: stanovanjski blok, v katerem bo 24 stanovanj, gradijo združeni investitorji, to je ObLO Jesenice in Zdravstveni dom; SPG Gradis na Plavžu velik stanovanjski blok, v katerem bo prostora za 45 stanovanj, od tega pa bo 18 stanovanj namenjenih za potrebe jeseniške bolnice; v neposredni bližini bolnice gradijo tudi dva

Pred nekaj dnevi so delavci podjetja Gradis polagali armaturo na novem mostu čez Savo pri Javorniku. Tako so pripravili vse potrebno za betoniranje betonske plošče na mostu. Vse kaže, da bo most dograjen do 15. junija letos

osmorčka, prav tako za potrebe že omenjene zdravstvene ustanove.

Na zborih volivcev in v dnevnem časopisu je bila že večkrat omenjena izgradnja šolskega poslopja na Plavžu. Kakor so nam povedali na Zavodu za stanovanjsko in komunalno izgradnjo, pripravljajo za izgradnjo nove

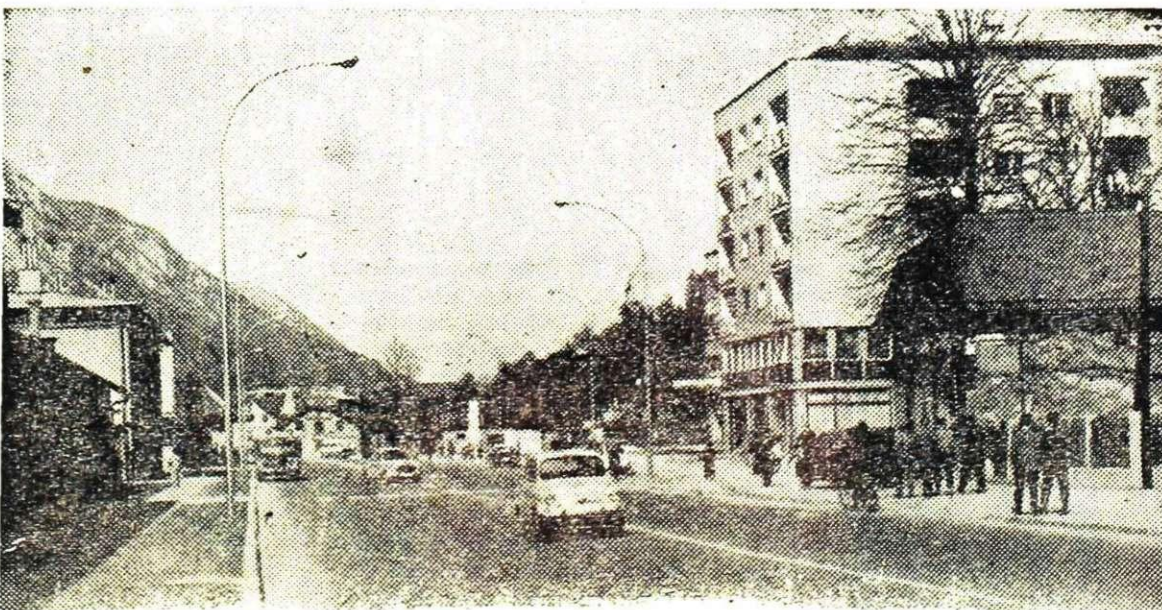
polago dovolj denarnih sredstev. Ker sredstev primanjkuje, so se morali omejiti predvsem na izgradnjo že začelih in najbolj potrebnih objektov. Na prvem mestu naj še enkrat omenimo izgradnjo treh stanovanjskih blokov na Plavžu in dveh dvanajststoriškov na Javorniku, ki jih gradi železarna. Na področju Krajevnega odbora Žirovnica gradijo stanovanjski blok na Selu v neposredni bližini nove šole. Dela so že v zaključni fazi in tudi sredstva so zagotovljena. V Mostah so zgradili tri stanovanjske bloke, od katerih sta dva že vseljena, v tretjem stanovanjskem bloku bo urejen tudi trgovski lokal, s tem pa bo rešen problem preskrbe z živili in drugimi artikli za vasi Moste in Breg.

Na Javorniku razen mostu čez Savo in začelih del na Belškem polju ne gradijo večjih objektov. Predvidevajo, da bodo začeli z izgradnjo gostišča, ki ga bo zgradilo podjetje VINO Gorenjka z lastnimi sredstvi. Idejni projekt za ta objekt je že izdelan, treba bo le rešiti problem lokacije. Kadar bodo na razpolago večja denarna sredstva, bodo lahko začeli tudi z gradnjo novega kulturnega doma. Zaenkrat ima gradbeni odbor na razpolago le 5 milijonov dinarjev, kar

pa ne zadostuje za začetna dela.

V središču mesta Jesenice zaenkrat ni v načrtu večjih gradenj. Omenimo naj le pripravo gradbišča za poslopje, v katerem bodo prostori sodišča in komunalne banke. Poslopje bo zgrajeno poleg banke. V ostalih krajih naše občine, predvsem v gornjesavski dolini, pa naj omenimo še gradnjo nove šole v Mojstrani in nekaterih objektov v Gozd Martuljku, ki jih gradijo za potrebe zdravilišča Franc Rozman-Stane in Zavoda za socialno zavarovanje. Tudi v Kranjski gori je gradbena dejavnost zelo živahna. Motel je že dograjen in služi svojemu namenu, trenutno pa gradijo zdravstveno postajo ter stanovanjski blok za JLA, v katerem bo prostora za šest stanovanj. Na Blejski Dobravi je najbolj pereče vprašanje ureditve pokopališča in ceste. Sredstva v ta namen so že predvidena v novem proračunu ObLO Jesenice, zato bo treba z deli pohiteti.

Ob zaključku naj dodamo še to, da bi za dograditev začelih objektov potrebovali 1487 milijonov dinarjev. Če pa bi hoteli realizirati tudi tiste gradnje, ki so predvidene v perspektivni izgradnji mesta Jesenice, potem bi bila potrebna še mnogo večja sredstva.

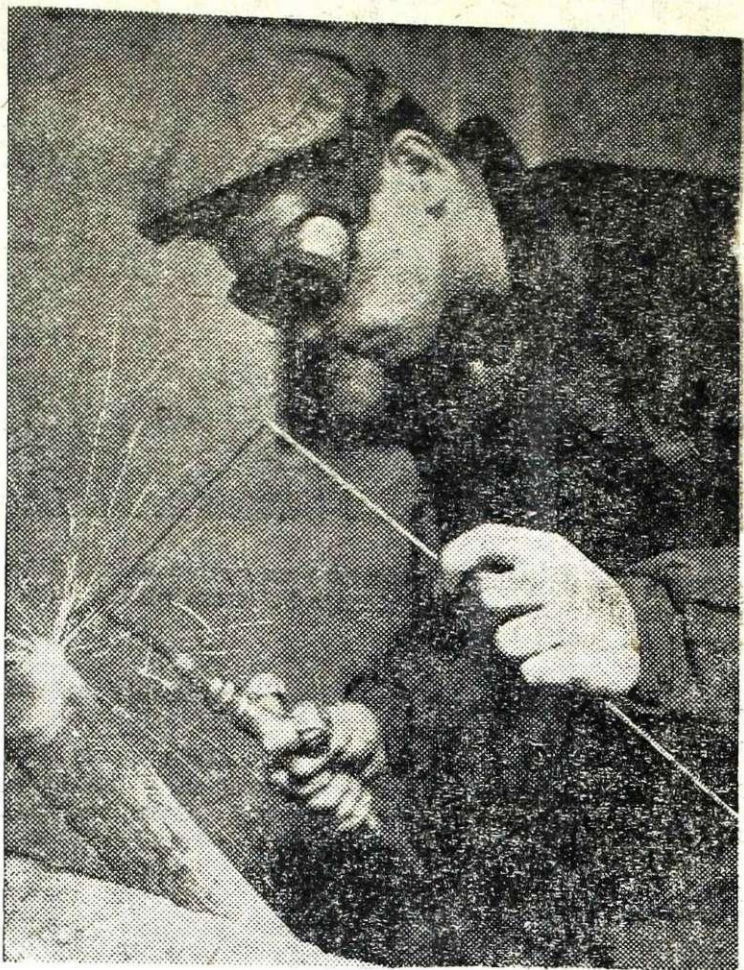

Lani so zgradili novo cestišče od gimnazije do stavbe ObLO. Promet se hitreje odvija, s široko cesto pa so odpravljena tudi ozka grla, ki so pogosto vzrok prometnim nesrečam

aljami 2400 gredo

idi stolpice. Dva
neh. Sredstva za

zpolnili letošnji
plan, 330.000 ton
i je za približno
šji, kot proizvod-
nem letu, je bila
ukrepov izvede-
konstrukcija SM
rekonstrukcijo se
večal vložek od
ton na 65 ton,
ej pripomoglo k
ošnje planske na-
avno majhna.

Mladi varilec pri delu. Tudi za ta poklic vlada med našo mladino veliko zanimanje

Kje in kako si pridobim strokovno izobrazbo?

Blizu se konec šolskega leta. Mladi ljudje, ki bodo končali obvezno osnovno šolo, pa tudi gimnazijci, so pred odločitvijo:

KAM SEDAJ?

Kljub temu, da je v zadnjih letih dejavnost poklicnega prosvetljevanja in informiranja precej razgibana, je še vedno precej mladine, ki jim izbira poklica povzroča težave. Pogosti so primeri, da tem težavam botrujejo tudi starši. Starši delajo slabo uslugo svojemu otroku, če ga silijo v poklic, za katerega nima niti nagnjenja niti veselja in še manj sposobnosti. Res nerazumljivo, ko pa je danes veliko poklicev, toliko možnosti.

Če gledamo z družbenega aspekta, gre pri izbiri poklica še za veliko bolj važna vprašanja. Gre za nadaljnji razvoj proizvodnih sil, za dvig proizvodnosti dela in s tem za boljše življenjske razmere v prihodnje. In ne nazadnje, gre za zadovoljstvo

ljudi, ki jim bo poklic življenjski cilj. Ugodnih posledic vseh uresničenih komponent si res ni težko predstavljati.

V življenju srečamo ljudi, ki so, kakor pravimo temu, imeli srečno roko pri izbiri poklica. Te ljudi običajno poznamo kot znanstvenike, racionalizatorje, novatorje in sploh moštre svojega dela. V svojih delovnih kolektivih in družbi sploh so ti ljudje visoko cenjeni in uživajo spoštovanje.

V raznih poklicih pa so tudi ljudje, ki jim sicer ne moremo očitati neprizadevnosti, nevesitnosti ali namarnosti; vendar pa kljub tem veljam ne dosegajo posebnih delovnih uspehov. Često slišamo kot refren: »Trudi se in trudi, toda delo mu ne vrže.«

Ne mislimo idealizirati stvari. Toda pravilna izbira poklica, lahko bi rekli: PRAVEGA ČLOVEKA NA PRAVO MESTO, mora postati širša družbena skrb za vsakogar že od rane mladosti do poklicne odločitve. Praktično še nismo tako daleč. Vsakodnevni problemi in naloge, silna dinamika našega družbenega razvoja, postavlja to skrb več ali manj ob stran.

Nov duh, ki veje iz reforme našega gospodarskega sistema, bo verjetno kmalu privedel do določenih premikov v tem pogledu.

Zavod za zaposlovanje delavcev na Jesenicah, z nekaterimi prosvetnimi delavci, si prizadeva, da na svojem območju doseže čim boljše rezultate pravičnih in koristnih poklicnih odločitev. V okvir teh prizadevanj sodi tudi razstava: **KJE IN KAKO SI PRIDOBIM STROKOVNO IZOBRAZBO**, ki bo od 3. do 10. maja 1962 v Tehniškem muzeju na Jesenicah.

Z razstavo želimo predvsem seznaniti osnovnošolsko in gimnazijsko mladino z različnimi možnostmi pridobivanja strokovne izobrazbe in perspektivnimi potrebami po kadrih vseh panog gospodarstva. Razstava bo ilustrirala razne poklice s slikami v barvah od dimnikarja do inženirja in zdravnika z ustreznimi opisi posameznih poklicev.

Prepričani smo, da si bo razstavo ogledala zlasti mladina, starši ter širši krog ljudi iz vseh panog gospodarstva v komuni.

Vibr

Nov dom - novi pogoji

V decembru lani so se učenci Železarskega izobraževalnega centra preselili v nov dom, ker je bil stari mnogo pretesen za toliko učencev in jim niso mogli nuditi to, kar mlad človek potrebuje za svoj individualni in družbeni razvoj.

Naj omenim, da je bilo v eni sobi po deset in celo več učencev in da so imeli za učenje in izkoriščanje prostega časa samo en prostor, v katerem je bilo tudi po 60 gojencev hkrati.

Sedaj so dobili nov dom, za katerega je delovni kolektiv železarne prispeval milijonska sredstva z namenom, da bi mlademu človeku, kot bodočemu proizvajalcu ustvarili čim prijetnejše vzdušje.

V vsaki sobi novega doma, ki so sodobno opremljene, so po štirje učenci. Soba jim služi obenem tudi za učenje. V prostem času se gojenci lahko poslužujejo knjižnice, ki ima v svoji zbirki že lepo število poljudnih, strokovnih in političnih knjig ter lahko gledajo televizijske oddaje. Poleg tega je v domu taborniška četa »Triglavske orele«, v kateri so skoraj vsi učenci. Vse učence navajamo na samoupravo, ker smatramo, da je to dobra osnova za njihovo poznejše življenje. Tako imamo domsko skupnost in domski svet. V svet so učenci sami izvolili predstavnike in predsednika. Domska skupnost pa tvorijo vsi učenci, porazdeljeni na posamezne

komisije, ki rešujejo razna pereča vprašanja. Politična in kulturna dejavnost se izboljšuje in dosega že kar lepe uspehe.

V domu delujejo sledeče komisije: gospodarska, politična, kulturna, disciplinska in komisija za učne uspehe učencev.

Pogoji naših gojencev se bodo še mnogo izboljšali, čim bo vseljiv še drug objekt, ki je že v gradnji. V tem bo uprava doma imela svoje delovne in družbene prostore, pa tudi kuhinjo, ki je sedaj še v starem domu.

Poleg učencev ŽIS pa stanujejo v domu tudi gojenke Gospodinske šole, ki jih je 11, gojenci Šole za instrumentalce pri ŽIC in Srednje tehnične šole. Vseh gojencev novega Doma za učence pa je 78.

Jože Vindišar

Iz vzgojnih razlogov - ostrejši ukrepi

V Železarskem izobraževalnem centru na Jesenicah delujeta železarska industrijska in tehnična srednja šola. Obe sta poznani kot učni ustanovi, ki vzgajata že vseskozi dobre in tudi iskane poklicne delavce ter metalurške tehnike. V letošnjem šolskem letu pa je na šoli nekaj učencev in dijakov, ki do učenja in šole niso pokazali pravega odnosa. O teh je razpravljala tudi šolski odbor in imenoval posebno komisijo, ki raziskuje vzroke prekomernega izostajanja in nezadovoljivega znanja. Da bi bili učenci in dijaki, ki prekomerno izostajajo, ali pa

imajo prekomerno število nezadostnih ocen, primerno kaznovani, je sprejela komisija sklep, da mora biti izključen iz šole vsak učenec in dijak, ki ima ob konferenci več kot šest nezadostnih ocen, ali nad 35 neopravičenih izostankov. Tega sklepa se je držal predavateljski zbor na III. redovalni konferenci in izključil iz Železarske industrijske šole sedem učencev ter iz Tehnične srednje šole štiri dijake.

Ta postopek je dvignil precej prahu med učenci in dijaki, pa tudi med starši. Imel pa je pozitiven vpliv na

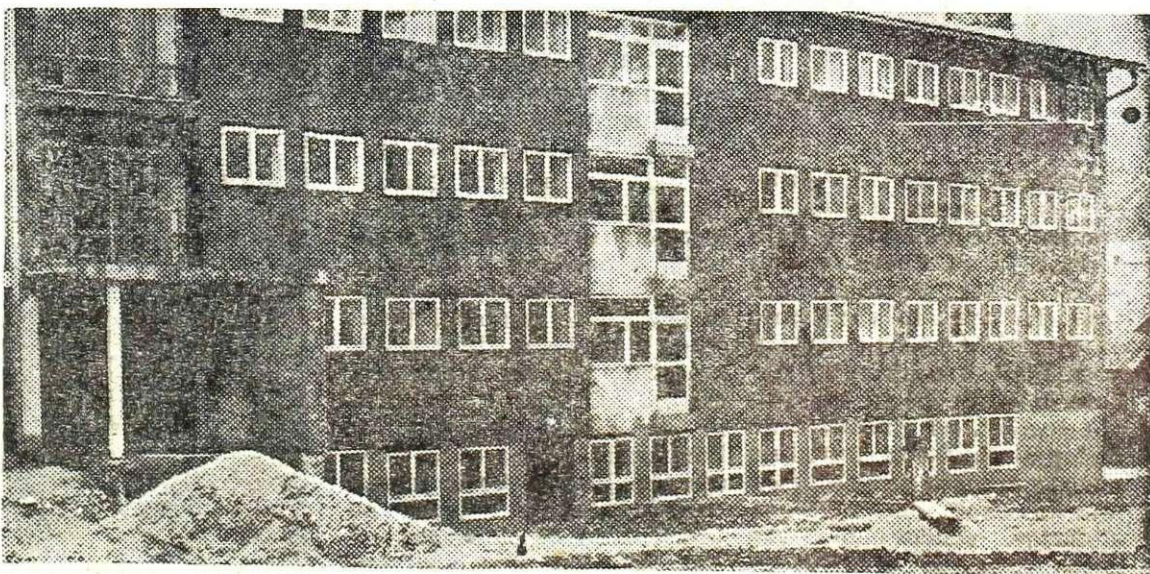
Dalje na 11. strani

Mladina - 1. maj!

V naši domovini naš delovni človek že drugo desetletje svobodno snuje in ustvarja svoj jutrišnji dan. Delo je postalo izvor napredka, ki nezadržano kliče iz vseh oblik našega ustvarjalnega življenja. To je življenje svobodnih ljudi, ki vedo kaj hočejo in cenijo kar imajo.

Mladina železarne se vneto pripravlja na ta veliki praznik delavstva, praznik uspehov v našem podjetju in nasploh.

Mladina bo poskrbela, da bodo vsi oddelki v naši železarni primerno okrašeni. Na praznik 1. maja pa se bo mladina udeležila masovnega izleta na Poljanah in vseh prireditev, ki so v sklopu s praznovanjem.

Nov Internat ŽIS že dalj časa služi svojemu namenu

Več načrtnega dela

Z občnega zbora Društva upokojencev na Javorniku

Že večkrat smo ugotovili, da imajo stanovanjske skupnosti v našem družbenem in političnem življenju vedno večjo vlogo. V zadnjem času so bile na stanovanjske skupnosti prenešene številne pristojnosti in funkcije, ki jih je doslej opravljal ObLO. To velja tudi za finančna sredstva, s katerimi razpolagajo stanovanjske skupnosti in z njimi krijejo potrebe za izgradnjo in vzdrževanje raznih komunikacijskih naprav.

Tako je pred sleherno stanovanjsko skupnost v naši občini postavljena naloga, da v okviru programa gospodarskih in družbenih dejavnosti skrbi, da bodo namembna sredstva koristno uporabljena.

Vendar to ni edina naloga, ki jo imajo stanovanjske skupnosti. Tu so še uslužnostni servisi, ki v nekaterih stanovanjskih skupnostih že dobro delajo in se lahko pohvalijo z doseženimi uspehi.

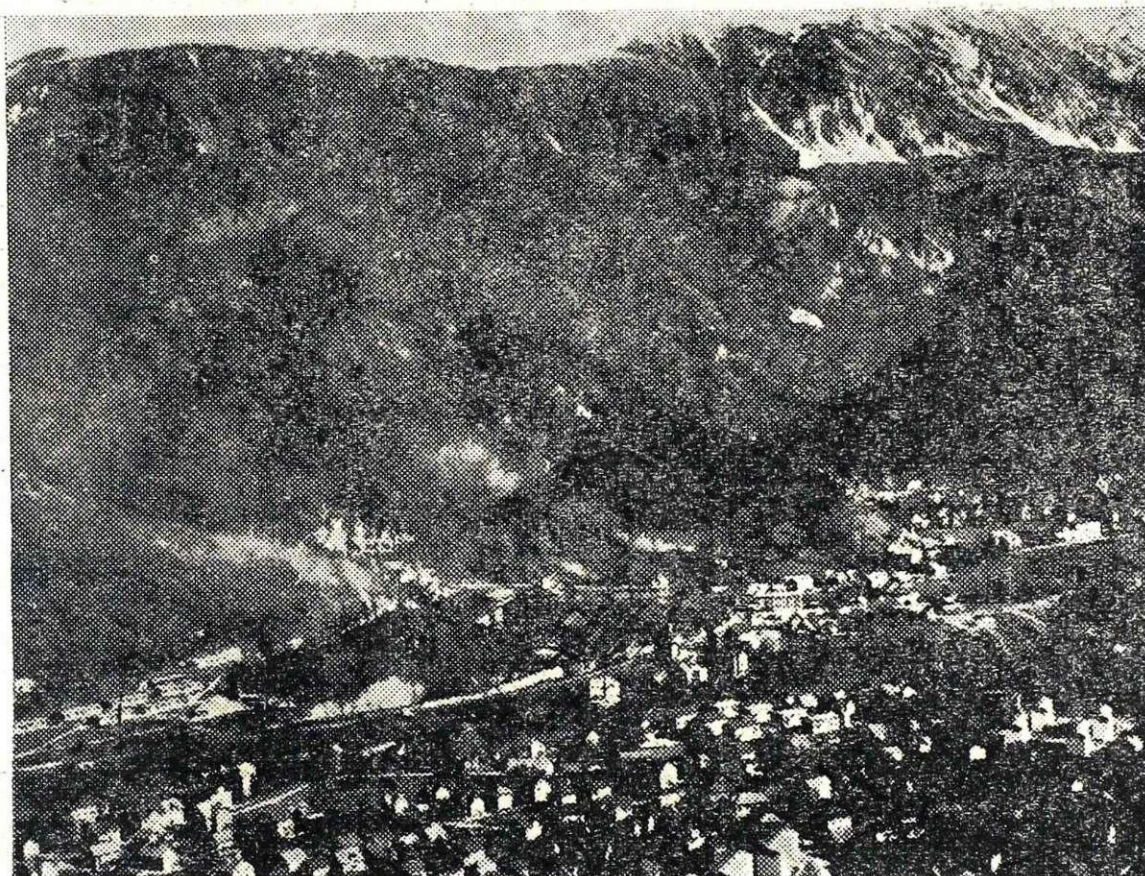
O vseh teh in drugih problemih so v minulem tednu razpravljali na seji Izvršnega odbora stanovanjske skupnosti na Javorniku. Če bi hoteli napraviti kratko analizo ali zaključek k razpravi na tej seji, potem bi lahko zapisali, da se stanovanjska skupnost na Javorniku še vedno bori z nekaterimi začetnimi težavami in organizacijskimi problemi. Ob reševanju teh problemov, ki so navidez malenkostni, pa navadno zmanjka časa, da bi natančneje obravnavali mnoge druge probleme, ki bi jih morala stanovanjska skupnost najprej rešiti. Zdi se nam, da razprava o delu tajnika sodi na sejo ožjega odbora, kolikor ga stanovanjska skupnost sploh ima, medtem ko bi moral izvršni odbor stanovanjske skupnosti skrbeti za bolj načrtno delo. Ob situaciji, kakršna trenutno je v stanovanjski skupnosti na Javorniku, ni nič čudnega, če imajo težave s problemom varstvene vzgoje. Znano je namreč, da vzgojno-varstvena ustanova spada k stanovanjski skupnosti, vendar še danes obstajajo nekatere nejasnosti glede pristojnosti, ki jih imata na eni strani stanovanjska skupnost in vzgojno-varstvena ustanova na drugi strani. Na vsak način bo treba to vprašanje urediti, ker bi se sicer lahko zgodilo, da bo vzgojno-varstvena ustanova

zašla v težave, kar seveda ni zaželeno.

V našem članku ne mislimo podcenjevati reševanja organizacijskih problemov, vendar menimo, da bo stanovanjska skupnost morala prvenstveno poskrbeti za reševanje tistih problemov, ki jih volivci vztrajno že nekaj let postavljajo v ospredje na zborih volivcev. O teh problemih in željah volivcev na Javorniku in Koroški Beli smo v »Železarju« želeli pisati, zato jih ne bomo ponovno navajali. Zadostuje naj le to, da bo za realizacijo teh vprašanj oz. problemov imela Stanovanjska skupnost na Javorniku

na razpolago kakih 120 milj. dinarjev, včevši most čez Savo. Sredstva niso majhna, toda ne bi smeli dopustiti, da bi ob koncu leta ugotavljali, da iz teh ali onih razlogov niso bila izkoriščena.

Tako program razvoja gospodarskih in družbenih dejavnosti, kakor tudi problematika komisij in uslužnostnih servisov terjata od stanovanjske skupnosti aktivno delo. Uspehi ne bodo izostali, če se bodo reševanja mnogih problemov lotili predvsem načrtno in z zavestjo, da s tem uresničujemo želje volivcev in sklepe zborov volivcev na terenu.

Železarski Javornik z valjarnami v ozadju

Pred premiero opere „Tremerski dukat“

V soboto, 28. aprila, ob 19.30 bo v dvorani gledališča »Tone Čufar« premiera opere znanega slovenskega skladatelja Radovana Gobca »Tremerski dukat«.

To opero, katere dejanje se godi v mali vasi Tremenje pri Celju, lahko s polno pravico imenujemo ljudska opera. Tako besedilo, ki ga je napisal skladatelj sam, kot tudi glasba, sta napisana preprosto,

nezahtevno, s prozornim namenom, da bi bila razumljiva predvsem povprečnemu gledalcu in poslušalcu. Besedilo je romantično obarvano in lahko rečemo, odmaknjeno današnjemu času, vendar je treba upoštevati, da je tudi glasba napisana tako, da besedilo takšne vrste odgovarja in tako se oboje, tekst in glasba, dobro dopolnjujeta. Poleg tega je pri celotni zasnovi opere upoštevana tehnična zmogljivost amaterskih odrov in izvajalcev, kajti v ta namen je bilo to delo tudi napisano, saj modernejših glasbenih prijemov amaterski izvajalci najbrž ne bi zmogli.

Vendar je pri ocenjevanju izvedbe tega glasbenega dela nujno treba upoštevati, da so vsi izvajalci amaterji, ki so v priprave vložili ogromno truda in svojega prostega časa. Pri izvedbi sodeluje 30 članov orkestra, 50 članov pevskega zbora, 9 solistov in baletni ansambel, tako da je bilo zaposleno pri pripravi, skupaj z dirigentom, režiserjem in ostalimi tehničnimi sodelavci,

preko sto ljudi. To je vsekakor lepa številka, h kateri pa je treba dodati še časovno razdobje petih mesecev efektivnih vaj, če prejšnjih organizacijskih in ostalih priprav sploh ne štejemo.

Iz vsega tega vidimo, da je bilo v pripravo te opere vloženo veliko truda in časa, kar nam dokazuje, da so na Jesenicah še delovni ljudje, ki se radi ukvarjajo z amatersko kulturno dejavnostjo in ki imajo poleg velike volje tudi precejšnjo tehnično znanje za posamezna področja kulturne dejavnosti. Razen tega pa imamo brez dvoma tudi občinstvo, ki takšne predstave rado gleda, kajti če se spomnimo nekaj let nazaj, je bila opera »Mala Floramye«, ki so jo tudi pripravili naši amaterji, uprizorjena kar štiriindvajsetkrat.

Iz vsega tega sledi logičen zaključek. Če imamo izvajalce amaterje, ki so pripravljeni vložiti svoj trud in prosti čas ter občinstvo, ki takšne predstave rado obiskuje, potem je dolžnost nas vseh, da to kul-

čakujejo, da bo z dodatno uredbo ali zakonskim določilom rešeno tudi to vprašanje. V razpravi je sodeloval tudi zastopnik Republiškega odbora Društva upokojencev LRS, ki je upokojencem povedal nekaj tehtnih misli.

Omenimo naj, da je bilo delo dosedanjega UO Društva upokojencev na Javorniku zelo uspešno. Veliko zaslug ima tudi tov. Jože Knific, ki kljub 74 letom starosti delo UO uspešno vodi.

Na občnem zboru so izvolili nov UO, ki ga bo tudi v prihodnje vodil tov. Jože Knific, ena od najvažnejših nalog pa bo, da bo v novem upokojenskem domu za številne člane tega društva dovolj razvedrila. Tudi v prihodnje bodo morali skrbeti za to, da bo vzdrževanje doma kar najbolj vzorno, saj je bil zgrajen z družbenim denarjem. Morda bi kazalo, da bi Društvo upokojencev organiziralo za svoje članstvo skupno z ostalimi organizacijami na Javorniku družabne večere in občasne razgovore, ki bi zanimali tako upokojence, kakor tudi ostale prebivalce Javornika in Koroške Bele. S takšno obliko dela bi precej pripomogli k enotnosti dela v Društvu upokojencev, življenje upokojencev pa bi bilo še bolj pestro in razgibano.

ČESTITKE IZ JLA

Vsem članom delovnega kolektiva Železarne Jesenice želimo ob mednarodnem prazniku dela – 1. maju mnogo delovnih uspehov.

Vojaki v. p. 8674
Beograd

turno dejavnost podpiramo in ji omogočamo čim širši razmah. Zavedati se moramo, da je malo krajev v naši domovini, kjer bi imeli izvajalce amaterje za izvedbo takšnega dela. Opera je, naj bo pisana tako ali tako, le zahtevno glasbeno delo, s katerim imajo celo profesionalni glasbeni delavci precejšnje težave.

K.

ZAHVALA

Zahvaljujem se poklicni gasilski četi Železarne Jesenice, kakor tudi poklicni gasilski četi mesta Jesenice za tako hitro posredovanje in pomoč pri požaru 20. aprila ob 9.15 uri, ki je nastal zaradi dotrajane električne napeljave. Pomoč je bila tako hitra, da ni prišel ogenj do izraza. Gasilci so se zelo potrudili, saj je hiša lesena in je šlo za dragocene minute. Iskrena hvala tudi sosedom, ki so ogenj pravočasno opazili.

Alojz Čebašček,
žebljarna

Iz vzgojnih razlogov - ostrejši ukrepi

Nadaljevanje z 10. strani preostale učence in dijake, ki so se študija resneje oprijeli, pa tudi na starše, ki so se pričeli za učenje svojih sinov bolj zanimati. Šoli, katerih ustanovitelj je Železar na Jesenice, bosta z izvajanjem tega sklepa izučili in vzgojili nekaj manj poklicnih delavcev in metalurških tehnikov, bodo pa tisti, ki bodo šoli uspešno zaključili, toliko boljši in za našo in-

dustrijo toliko uporabnejši. Šoli bi imeli povsem nepravičen odnos do ustanovitelja in s tem do družbe, če bi dopustili, da bi bili pod šolsko streho tudi taki, ki do učenja nimajo pravega odnosa in niso pokazali minimalnega zahtevanega znanja. Izključeni učenci se bodo lahko vključili v mladinsko delovno brigado. Kolektiv ŽIC je prepričan, da bodo ostrejši ukrepi vzgojno pozitivni.

Na ves svet nejevoljen se je obrnil poročnik Walter na bok. Od tal je vel peklenjski mraz. Zato je dvignil glavo in jo podprl s komolcem. Nog že nekaj ur ni čutil, koža na rokah in vratu ga je pekla, obraz pa ga je skelel.

Zazrl se je v nepregledne gozdove pod seboj. Na smrekah so se lesketali v poznem popoldanskem soncu pordeli kristali ivja. Nekaj trenutkov ni pomislil na to, da ga strašno zebe in da utegne komanda vsak trenutek ukazati nov naskok. Pravljica lepota gozdne pokrajine ga je tako prevzela, da ni mislil niti na to, kako strašno sovraži deželo in ljudi, ki mu nalagajo tako nemogoče pogoje vojskovanja. Izpod sebe je potegnil čutaro in pogoltnil zadnji požirek ruma. Ko jo je stresel in ugotovil, da je prazna, se mu je zazdelo vse, kar so počenjali zadnje dni še bolj neumno. Po treh dneh ležanja in plazenja po snegu je bilo več kot očitno, da njihova preizkušena policijska taktika za to deželo ni primerna.

»Ko bi vsaj videl katerega teh divjakov?« si je dejal. »Tole bo menda že osmi naskok. Spet se bomo plazili po snegu. Morda bomo prišli do pečin. Naše mine bodo parale ozračje. Njihovi odmevi bodo zbujali občutek, da se bodo zdaj, zdaj sesule na nas pečine nad tistimle previsom, pod katerim leže banditi. Med lajanje naših strojnic pa bodo sikali njihovi posamični streli in trgali s teles mojih mož debele kose mesa. Le kakšne krogel imajo, da na mestu, kjer zapuščajo telo, tako razcefrajo meso? Ob vsakem naskoku porabijo le nekaj sto krogel, mi pa privlečemo izpod pečin nekaj desetih mrtvih in ranjenih. Poveljstvo bi že vendar moralo sprevideti, da je vse skupaj brez smisla.«

Peter Skalar

Ranjeno srce

Rum ga je nekoliko ogrel, pogled pa mu je zdrknil po gorenjski ravnini daleč tja za obzorje. Tu je bil šele nekaj mesecev, prej pa je živel več kot leto dni brezskrbno in lagodno življenje v Franciji. Stojilo se mu je po pariških lokalih in plesih v oficirskih kantinah. Zazelel si je nekdanjega veseljačenja in brezskrbnosti. Ko se je ovedel svojih misli, pa si je skušal dokazati:

»Saj bi naperi ne bili tako neznosni, če bi bil na fronti, kjer poznaš sovražnika in veš, kje je. To deželo smo zavzeli, a izgleda, da je nismo premagali. Naša je, pa vendar nikoli ne veš, kje bo kdo sprožil nate. Vrag vzemi takšne razmere! Saj jim ne vem niti pravega imena.«

V zadnjih dneh je vstaljal v Walterju nedoločen dvom. Z grozo se je zavedel, da ne zaupa več sposobnosti svojih poveljnikov in dvomi v uspešnost policijske taktike pri čiščenju dežele. Kako naj bi izgledali pohodi proti gverilcem, si ni znal predstavljati, a skrajno nesmiselno se mu je zdelo vse, kar je počenjalo policijsko vodstvo. Poveljstvo bi vendar moralo sprevideti nesmiselnost takšnih pohodov, ki terjajo od moštva nečloveške napore in zahtevajo mnogo žrtev brez pravega uspeha.

»Tri dni se že zaganjamo v peščico gverilcev, ki očitno mnogo laže prenašajo mraz in lakoto, kakor mi. Takile pohodi hrome našo moč in nam jemljejo ugled. Naši policisti so navajeni, da v akcijah čiščenja nekaj dosežejo. V takile akciji čiščenja pa ni nobenih izgledov. Bogve, če imajo gverilci sploh kakega ranjenca?« Ob tej misli je iz skal prižvižgala osamljena svinčenka. Letela je visoko nad zaklonom, a vseeno ga je prisilila, da je sklonil glavo nazaj na sneg. »Ko bo konec tega brezuspešnega pogona, bom morda dobil dopust,« je mislil. Preden je utegnil svojo misel razviti, je za zaklonom zaškrtal sneg. Osamljeni strel je veljal kurirju iz poveljstva, ki se je priplazil do poveljnika govske policije Walterja Eisbergerja. Prinesel je povelje, ki ga je Walter pričakoval že dobro uro, a je vendarle upal, da ga morda ne bo. Poročnikov obraz je še za spoznanje bolj poblebel in ustnice so mu rahlo trepetale, ko je poslušal sl:

»Ob rafalu svetlečih nabojev, uperjenih nad položaj levega banditskega mitraljeza, začnite naskok! Z možmi na levi sklenite obroč do previsa na severozahodu! Deset mož pošljite na greben nad položajem banditov — kota 1538! Na levi je razmeroma lahko prehoden žleb, po katerem naj se moške vzpno na vrh!«

»Norcil« je ušlo Walterju. »Pot po žlebu na vrh gore je alpinistični vzpon, čez dobro uro bo pa nastopila noč.« Pozabil je, da je čutara prazna. Zato je segel ponjo, a jo je sunkovito vrغل stran, ko je uvidel, da je ožel pred dobre četrt ure zadnji požirek. Kurir s poveljstva, unteroficir Jochan Steiner, ga je opazoval in mu ponudil iz svoje čutare. Walter je potegnil tako dolg požirek, da se mu je zaletelo in se je komaj odkašljaj. Že nekajkrat v zadnjih treh dneh ga je preletel popolnoma nov občutek. Ni mu vedel imena, a še najbolj je bil podoben grozi. Prvič v svojem vojaškem življenju je občutil smrt prav blizu. V teh gorah je bila prisotna prav povsod. Prežala je na njegovo moštvo in morda tudi nanj. Nosile so jo gverilske krogel, prisotna pa je bila tudi v snegu in mrazu.

(Dalje prihodnjič)

Ženska kaznilnica Aichach

Tretji Reich bi praktično lahko imenovali tudi deželo kaznilnic ter izseljeniških in koncentracijskih taborišč, kajti ta dežela si je v času nacističnega režima, po letu 1933, to tudi zaslužila. Poleg starih kaznilnic in zaporov, kjer so bili prvotno zaprti le kriminalci in ostali kršitelji zakonov, so se spričo vedno večjega števila političnih zapornikov jela porajati vedno nova koncentracijska taborišča.

Eno še manj znanih taborišč je tudi takoimenovana ženska kaznilnica Aichach, ki pa slovenskim dekletom in ženam ni ostala nepoznana. Samo ime je kaznilnica dobila po starinskem bavarskem mestecu Aichach, ki leži ob reki Paar, severovzhodno od Augsburga. Dober streljaj iz mesta stoji na odprtem svetu masivno poslopje, zgrajeno v znamenju nacističnega simbola. Nad vhodom opazi mimoidoči napis »Frauen Zuchthaus Aichach«, ki pa bi se med vojno moral spremeniti, kajti kaznilnica se je spremenila v politične zapore.

Begunjski zapor so bili izhodišče tudi za to, poleg kon-

uniforme, ki so okrvavljene, umazane in nerazkužene prispele s fronte. Volnene izdelke so parale in ponovno pletle nogavice, rokavice, puloverje in podobno. Blago od razparanih oblek pa je šlo navadno v ponovno predelavo. To delo je bilo nezdravo in naporno, kajti dnevna količina izdelkov je bila predpisana. Za izvajanje so skrbele ženske — paznice, ki niso slovele po človekoljubnosti in obzirnosti. V kaznilnici je bila tudi velika tapetniška in torbarska delavnica, kjer so izdelovale kaznjenke razne torbice, tornistre in ovojke za vojsko. Delale so 10 ur dnevno, v nedeljah pa so bile proste. Morale so pa obvezno h maši v posebno cerkev, ki je bila v podzemskih prostorih kaznilnice. Cerkev, ki je sprejela hkrati blizu 300 kaznjenek, je bila pač zaporu podobna. Namesto običajnih klopi so bile po nekakšnih stopnicah razvrščene lesene, zabojem podobne celice, iz katerih je kaznjenka videla skozi lino samo na oltar, pred katerim so vodile nadzor budne paznice. Vsak stik s sojetnicami je bil tako nemogoč. Sicer

pod takimi življenjskimi pogoji ne bi mogla dolgo izdržati. K sreči se je vojna vibrala na gibalno že h koncu. Zavezniške čete so nezadržano prodirale v osrčje Nemčije, morala kaznjenk pa je rasla iz dneva v dan. Dogodki z bojišč so zlasti proti koncu, kljub vsem ukrepom, le prispeli tudi do jetnic. Pet tisoč kaznjenek, med njimi 140 Slovenk, je 28. aprila 1945 pozdravilo v svoji sredi osvoboditelje — Amerikance, ki so odprli železna vrata kaznilnice. Paznice so, kolikor niso pobegnile, strpali v celice, kjer so čakale na zaslužen kazni.

Odveč bi bilo govoriti o vzdušju med svobodnimi kaznjenkami v tistih dneh; prav gotovo je bil to zanje nepozaben dogodek, posebno pa še slavnostni miting pred odhodom iz kaznilnice.

V glavni hali v središču zgradbe so se zbrale jetnice v skupinah po narodnostih. Sedemnajst nacionalnih zastav je dalo temu mitingu manifestativni poudarek bratstva in edinstva. V dvorani je brčče zadonela internacionala in za njo sedemnajst državnih himen, med njimi tudi »Hei Sloveni«. Takih trenutkov je malo v življenju, zato jih človek ne pozabi.

Po nekaj dneh so kaznjenke za vedno zapustile Aichach. Slovenke so poslali v Burgau, mestece okrog 50 km zapadno od Aichacha, kjer je bila zbirna baza za Jugoslovane. Od tam pa so po težkem pričakovanju čez tri mesece končno prišle v že osvobojeno domovino.

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi dragega moža, očeta, starega očeta

JOŽETA GAZVODA

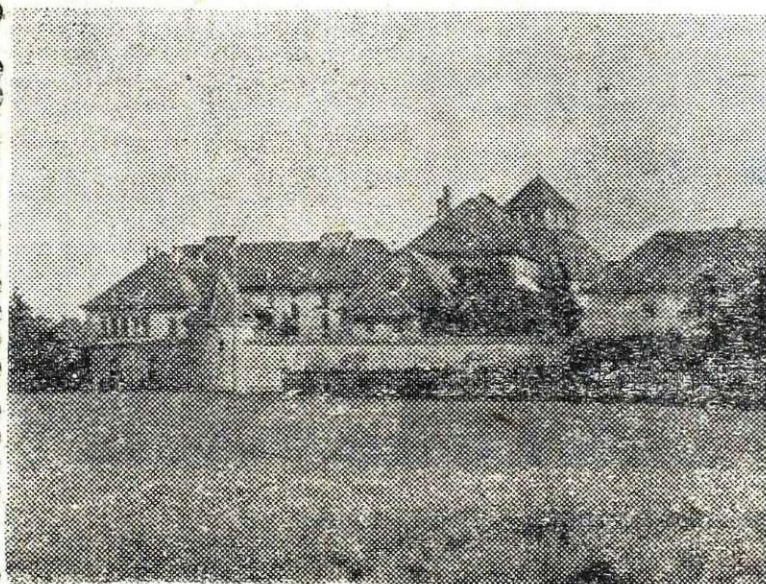
se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti.

Prisrčno se zahvaljujemo zdravnikom in vsemu osebju kirurškega oddelka jeseniške bolnice za njihovo prizadevanje.

Iskrena hvala terenskim organizacijam ter kolektivu prometnega oddelka za spremstvo in zadnji pozdrav ter še posebej tov. Cirilu Trilarju in vsem govornikom za poslovilne besede ob odprtem grobu.

Svojo iskreno zahvalo dolgujemo tudi sosedom za ne-sebično pomoč v dneh težke izgube in vsem darovalcem lepih vencev in cvetja. Prav tako tudi naša zahvala godbi in pevskemu zboru za ganljive žalostinke ter lastnikom osebnih avtomobilov, ki so jih dali na razpolago na dan pogreba.

Zalujoči: žena Francika, sinovi Maks, Jože in Tone z družinami, hčerke, Ida in Angelca z družinami ter Slava in ostalo sorodstvo

Pogled na kaznilnico Aichach z zahodne strani

centracijskih taborišč, nastežjo kaznilnico. Dne 15. avgusta 1944 je bila poslana iz Begunjske prva skupina 95 deklet in žena. Po dvodnevem potovanju v neznanost so od poletne vročine utrjene, lačne in žejne prispele v imenovano kaznilnico. Na rang listi zastopanih narodnosti so se naše žene, med katerimi jih je bilo 16 iz naše občine, uvrstile na sedemnajsto mesto. Namestili so jih skupaj po tri do sedem v celice, ki so bile zgrajene samo za eno osebo. Sprejeli so jih kot težke kriminalke, čeprav so bile politične zapornice.

Življenje v tej kaznilnici za zapornice, ki jih je bilo ob koncu že čez 5.000, ni bilo lahko. Vstajale so že ob 5. uri zjutraj. Po skromnem zajtrku so morale na delo, ki je bilo različno, odvisno od višine prisojene kazni. Težje zapornice so delale samo v kaznilnici, medtem ko so lažje delale tudi zunaj razna zemeljska in kmečka dela. Delo v kaznilnici je bilo raznovrstno. Največ so predelovale vojaške

pa tudi med potjo po mrčnih hodnikih in stopniščih ni bilo dovoljeno govoriti. Za najkrajši šepet je bila kazni pretepanje in tri dni bunkerja brez hrane.

Kaznjenke, ki so delale kar v celicah, se z ostalimi jetnicami niso videle, razen ob srečanjih na vsakodnevni polurnih sprehodih v dvorišnih prostorih. Stika z zunanjim svetom niso imele. Sploh pa je poleg nezdravega in naporega celodnevne dela, ob skrajno pičli hrani, vladala stroga disciplina in red, za katerega so skrbele ohole in surove paznice v modrih haljah z belim pasom in palico v roki. Kaznjenke niso smele dobivati nobenih pošiljk. Pisati pa so smele le dvakrat letno. Vsak beg je bil spričo kratko pristrizanih las in črnih uniform z rumenim trakom na rokavu obsojen na neuspeh. Sicer pa je bil izhod iz kaznilnice ob majhnih zamreženih oknih nemogoč, vrata celic pa so bila tudi čez dan zaklenjena.

Človek, sploh pa ženska,

Nagradna križanka

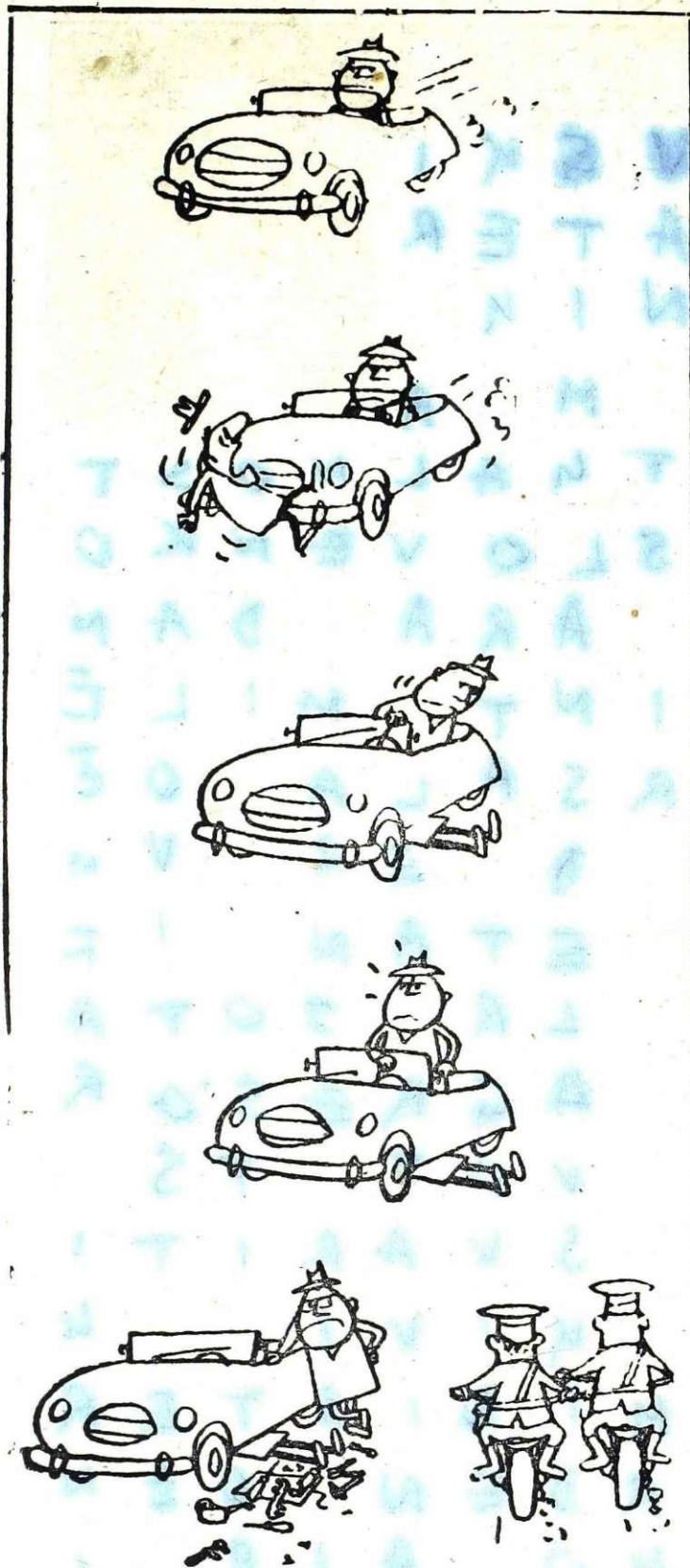
[illegible]

NAGRADNI RAZPIS

Današnja skandinavski križanka je nagradna. Reševalcem, ki nam bodo poslali na izrezem liku pravilno in čitljivo vpisano rešitev, bo žreb razdelil naslednje nagrade:

1. nagrada 5000 dinarjev in
deset nagrad po 1000 dinarjev.

Rešitve pošljite do srede, 9. maja do 12. ure na uredništvo »Železarja«. Vsaka rešitev naj bo v posebni kuverti, na katero označite — nagradna križanka. Vsak reševalec lahko sodeluje le z eno rešitvijo. Ne prilagajte nobenih drugih dopisov. O izidu žrebanja vas bomo obvestili v naši prihodnji številki, ki izide 12. maja.

Brez besed

Brez besed

»Dobro se drži za čopič, potrebujem lestev!«

»Janezek, za danes si že dovolj vadil in se greš lahko na vrt igrat.«

Pri zdravniku

»Prosim, tovariš zdravnik, zaupajte mi, kaj mi manjka, toda ne po latinsko, ampak v enostavni, razumljivi govorici!«

»Če želite, prosim: Manjka vam prav nič, ste lenuh, po-
žeruh in pijanec...«

»Hvala lepa, to zadostuje. Toda ponovite še po latin-
sko, da bom ženi lahko pove-
dal izid preiskave.«

Brez besed

MAGIČNI KVADRAT

1	2	3	4	5	6
1					
2					
3					
4					
5					
6					

Vodoravno in navpično: 1. pekovski izdelek, 2. predstojnik Univerze, 3. televizijski zaslon (množ.), 4. postajam star, 5. prva stopnja glasbene lestvice, 6. zli duh pri starih Egipčanih.

Zlogovna križanka

Vodoravno: 1. vzeti državljanske pravice, 7. športni dvoboj, 8. pevski glas (množ.), 9. vstopnica, 10. jezero na meji Bolivije in Peruja, 12. voda v plinastem stanju, 13. posebnim ozirom na človeka.

stalen tropski veter, 15. pu-
stiti dalj časa v tekočini, 19.
letni čas (množ.), 21. del te-
lesa, 22. križanec osla in ko-
meji, 23. panoga zemljepisa s

Navpično: 1. enostaven ra-
dijski sprejemnik, 2. veletrgo-
vina, 3. navzven zavihani ro-
bovi ovratnika, 4. zvitorepka,
5. lovec na vodne živali, 6.
ladja, ki se je leta 1912 na
svoji prvi vožnji v Ameriko
potopila, 10. prestolnica bal-
kanske države, 11. stopicati,
capljati, 14. slavni italijanski
slikar (1477-1576), 16. lise,
madeži, 17. surovina čokolad-
ne industrije, 18. indijski po-
lotok, 20. pariška podzemna
železnica, 22. rokavniki, kožu-
hovinasti naročniki.

1	2	3	4	5	6
7		8		9	
	10		11		
12			13		
14	15	16	17		18
19	20	21		22	
23					

REŠITEV KRIZANKE

IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE

Vodoravno: 1. Hafner, 7. rarogi, 8. vrabi, 9. kapa, 10. to, 13. in 14. Irka, - c -, 17. jeklo, 19. Dalton, 20. aktiva.

REŠITEV REBUSA

delovodja — del O v O dja.

Srečal sem jih . . .

Vem, da sem jih srečal že nešteto krat te resne, molčeče ljudi, srečali ste jih tudi vsi, ki ljubite gore in zahajate v planinski svet.

Srečali smo jih zagrete in prepotene v temnih nočeh, ko so bliski parali nebo, ko so plazovi grmeli v temne prepade nepristopnih sten, srečali smo jih pri napornem in odgovornem delu v poletni vročini ali pa v strupenem mrazu zime. Videli in opazovali smo jih, ko so se borili s pobesnelimi naravnimi elementi brez misli na utrujenost, na nevarnem položaju. Vsem drugim je ob njihovem delu zastajal dih, oni pa so se požrtvovalno, nesebično, z nadčloveškimi napori borili proti padajočemu kamenju, proti potuhnjnim megli, proti sto in sto pošastim in nevarnostim, ki v gorah prete neizkušnim.

Spominjam se, da sem jih videl v Špiku, v široki peči, v temnih previsnih stenah Triglava, nad prepadmi Travnika, kjer je treba mnogo krat premagati samega sebe in zatajiti strah pred nevarnostjo in se pogumno in neizprosno boriti.

Da, prav gotovo sem jih srečal, srečali ste jih tudi vi, pri tem pa ni prav nič važno, ali je bil to Maks, Ciril, Gandi ali Franc; bili so to gorski reševalci, ki znajo visoko ceniti plemenito tovarništvo z gora.

Ce nikjer nismo srečali gorskih reševalcev, smo jih srečali in doumeli njihovo plemenito človekoljubno delo l. 1937 pod Storžičem, ali leta 1942 v Riglici, leta 1950 v Jaluvcu, ali leta 1952 v Špiku in leta 1959 spet v Riglici. Vedno in povsod so junaško, brez strahu, odigrali svojo pomembno vlogo pri nadaljnji zdravni rasti našega množnega planinstva in vrhunskega alpinizma.

Vsem tem bi bilo treba postaviti spomenik, ne samo Miranu Marnu in Francu Thalerju, ki sta žrtvovala celo svoji mladi življenji za rešitev težko in smrtno ponesrečenih tovarišev.

Leta 1912, ko je naše planinstvo zajelo že širši krog delovnih ljudi, je bila v Kranjski gori ustanovljena prva prostovoljna gorska reševalna postaja. Od takrat domačini Borovci, divji lovci in gorski vodniki iz Trente in Mojstrane, pozneje pa tudi jeseniški železarji, nikoli niso zatajili samega sebe. Letos bodo tako praznovali petdesetletnico — svoj zlati jubilej.

Toda gorski reševalci so že pred več kot 140 leti, leta 1822 reševali z vrha Triglava smrtno ponesrečenega Antona Korošca iz Bohinja. Od tedaj dalje jih vedno sledimo, kako iz najtežjih prepadnih in prevesnih sten rešujejo težje in smrtno ponesrečene gornike, v zadnjem

času tudi plezalce, alpiniste in smučarje.

Naši gorski reševalci bodo slavili svoj zlati jubilej z izpopolnjevanjem nujno potrebnega znanja o pravilnem obveščanju v primeru nesreče, o dajanju pravilne prve pomoči v najtežjih okoliščinah in o pospešenem varnem transportu z gora v dolino. S tem in s preventivnim preprečevanjem planinske alpinističnih in smučarskih nesreč se bodo poskušali gorski reševalci izkazati hvaležne vsem, ki kakorkoli pomagajo naši GRS. Seveda pa si želimo manj nesreč in popolnega brezdelja.

Dolžnost nas vseh, ki množično ljubimo in obiskujemo veličastni planinski svet, pa je, da dostojno proslavimo zlati jubilej naše G. reševalne službe in damo najvišje priznanje nadvse marljivim, nesebičnim in požrtvovalnim gorskim reševalcem, ki pri nesrečah pozabljajo na samega sebe in na nevarnosti.

Uroš Župančič

Takole rešujejo ponesrečenega gornika s previsnih sten z Gramingerjevim sedežem

Nov planinski dom na Stolu

Nadvse delovno planinsko društvo v Kranju je 31. julija 1910 odprlo na Malem stolu slovensko planinsko postojanko, ki so jo imenovali Prešernovo koč. Polnih 32 let je ta koč privabljala ljubitelje in obiskovalce ter nudila gostoljubje vedno večjemu krogu ljubiteljev planin.

Na večer 20. februarja 1942 pa je koč pogorela. Dobro opremljeni Nemci so napadli 40 prvoborcev Jeseniške čete Cankarjevega bataljona in v tej bitki je tik pred pragom Prešernove koč padel prvoborec Jože Koder, ki je ostal

skupaj s pogoriščem Prešernove koč na mrtvi straži na vrhu Stola.

Letos so prvoborci Jeseniške čete, udeleženci bitke na Stolu, skupaj s številnimi ljubitelji gora in alpinisti proslavili 20-letnico tega dogodka. Ob tej priliki so prav ti izrazili idejo o obnovitvi oz. zgraditvi novega Prešernovega planinskega doma. Ta misel je hitro zaživela, saj je bil na pobudo Planinskega društva Jesenice pred dnevi že sestavljen iniciativni odbor za nov Prešernov planinski dom. V odbor so vključeni predstavniki vseh

gorenjskih planinskih društev, delovnih kolektivov in gospodarskih organizacij ter zastopniki JLA. Ob prizadevanju vseh teh zastopnikov, ki sestavljajo iniciativni gradbeni odbor, lahko upamo, da bo vsaj delno oziroma prva etapa gradnje končana že prihodnje leto, ob 70-letnici slovenske planinske organizacije in 60-letnici Planinskega društva Jesenice. Nov Prešernov planinski dom na Stolu naj bo odraz našega množičnega planinstva in dostojen spomenik Francetu Prešernu, padlemu prvoborcu Jožetu Kodru in vsem prvoborcem Jeseniške čete, ki so bili pripravljeni, ali pa so žrtvovali vse za lepšo in boljše prihodnost. U. Z.

ŠAHISTI ZA POKAL MARŠALA TITA

V četrtek 19. aprila so se pomerila štiričlanska moštva jeseniških društev, podjetij in ustanov za pokal maršala Tita. Med enajstimi moštvami je zmagala ekipa kulturno-prosvetnega društva Svoboda iz Slovenskega Javornika, ki bo zastopala Jeseničane na okrajnem tekmovanju. Prvo moštvo jeseniškega šahovskega društva pa ima pravico direktnega nastopa na republiškem izločilnem tekmovanju.

Za prvomajske praznike bo jeseniško šahovsko društvo organiziralo več prireditev, o katerih bomo še poročali.

Veleslalom na Belščici

Tovarniški komite LMS Zelenarne Jesenice je minulo nedeljo organiziral prvenstvo mladine v veleslalomu na Belščici. Za tekmovanje se je prijavilo 30 tekmovalcev, vendar jih je tekmovalo le 12. Proga je bila speljana v dolžini 400 m, z višinsko razliko 200 m in je imela 17 vratic. Tekmovanje je bilo zaupano TVD Partizan z Javornika, smučarski sekciji, ki je tudi pripravila vse potrebno.

Zoran Šporn

Rezultati: 1. Zoran Šporn 48,2 sek., 2. Lovro Markež 48,9 sek. in 3. Pavel Smolej 49,4 sek. (vsi člani smučarske sekcije TVD Partizan na Javorniku).

Ob otvoritvi Prešernove koč na Stolu

Nekaj podatkov o ustanavljanju gospodarskih zadrug na Jesenicah

Ze od vsega začetka se je hotelo jeseniško delavstvo otresti izkoriščanja privatnih trgovcev in je zaradi tega ustanovilo lastno konzumno zadrugo. Z njo je hotelo preprečiti in zaježiti naraščanje cen in jih, če ne znižati, vsaj zadržati na višini, ki bi odgovarjala zaščiti delavcev v tovarni.

Z združno idejo so najprej uspeli krščanski socialisti in to s pomočjo svoje politične organizacije S. L. S., ki jim je v vseh ozirih pomagala in ugledila pot pri ustanavljanju zadrug. Prvo delavsko konzumno društvo na Jesenicah je bilo tako ustanovljeno 25. febr. 1898.

Politično je v tem času dominiral krščanski socializem. Leta 1909 je bilo ustanovljeno po Antonu Kristanu konzumno društvo na Jesenicah in okolico r. z. z. o. z.

ZAHVALA

Ob težki izgubi dragega moža in očeta

MIHAELA NOČA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in še posebno sovaščanom, ki so ga 17. aprila 1962 tako številno spremili v njegov zadnji dom. Posebna zahvala dr. Marčiču za dolgoletno zdravljenje, dr. Tancarju in dr. Rosensteinovi za lajšanje zadnjih ur. Lepa hvala organizaciji ZB Blejska Dobrava, kolektivom Javornik I, projektivni biro, Kroj in godbi javorniške Svobode. Se enkrat lepa hvala vsem, ki so sočustvovali z nami, darovali vence in nam na kakršnikoli način pomagali.

Žalujoci: žena Antonija, sinova Vinco in Jože

(registrirana zadruga z omejeno zavezo) in odprta prva prodajalna na Savi, v Menčingerjevi hiši. Prvi združniki in odborniki so bili Pajer, Trojar, Golobič, Zugovitz, Ogris in Marčič. Z ostalimi člani so šli na delo in pričeli ustanavljati in odpirati podružnice konzumnega društva za Jesenice in okolico.

Dne 1. maja 1911 so združili jeseniško konzumno društvo z ljubljanskim. 10. maja 1911 so odprli prodajalno na Jesenicah, 5. avgusta 1912 na Koroški Beli in tako pričeli poslovati v vseh važnih delavskih naseljih jeseniške občine.

L. 1917 je Konzumno društvo za Slovenijo kupilo število za Slovenijo kupilo število pri Jeleni od dr. Pretnarja, zeta jeseniškega mogotca Ferjana. Že v začetku je postala stavba pravo zavetišče vseh delavcev Kranjske industrijske družbe in prava delavska trdnjava.

V maju 1919 sta bili ustanovljeni prodajalni Konzumnega društva za Slovenijo v Mojstrani in Kranjski gori, v januarju 1920 pa v Gorjah pri Bledu. Istočasno so ustanovili tudi združno prodajalno Konzumnega društva za Slovenijo v Radovljici.

Na Jesenicah je nastala 1. julija 1919 Stavbena in gostilniška zadruga na Jesenicah - r. z. z. o. z., ki je vzela v najem od Konzumnega društva za Slovenijo gostilno pri Jeleni. Poleg tega je imela jeseniška zadruga tudi kino podjetje z družabnikom Sablatnikom.

Oktobra 1923 je bila ustanovljena splošna hranilnica in posojilnica za Jesenice in okolico v Delavskem domu

na Savi, kjer je bila vse do leta 1941. Leta 1928 je bila dograjena kino-dvorana in mala dvorana Delavskega doma. Prav tak, kot leta 1928, je Delavski dom še danes, če izvzamemo majhno predelavo lutkovne dvorane, kjer so bili prej gostilniški prostori.

To so bili začetki delavskega združnega gibanja na Jesenicah, ki pa v svojem poznejšem razmahu ni prinesel toliko sadu, kot je bilo v začetku pričakovati. Stavbna in gostilniška zadruga je vzdrževala vse društvene prostore v Delavskem domu in delno tudi pomagala pri njihovem razvoju, toda delavstvo je pričakovalo od ustanovitve gospodarske zadruge še mnogo, mnogo več. - F. Š.

MOTORISTI IN AVTOMOBILISTI!

Avto-moto društvo Jesenice prireja 1. maja tradicionalni »lov na lisico« v Gornjesavsko dolino. Zbirališče je pri garažah AMD ob 8.30 uri.

Stroški za gorivo bodo povrnjeni. AMD Jesenice

Razprava o nagrajevanju

Nadaljevanje s 4. strani
pa odrediti obseg osnovnega osebnega dohodka, ker le po tem lahko računamo tudi z nekimi proporcijami. Povprečje v tem smislu je namreč samo odraz nekega odstotnega razmerja, pri čemer pa se količina bistveno spreminja, če se sicer enak povprečni odstotek uporablja na različne osnove.

Vsekakor ima ta sprememba določen pozitiven odraz že pri samem obračunu osebnega dohodka za marec, saj spreminja odstotek razlike po enoti proizvoda pri posa-

železarski
GLOBUS

GANNA - Gana ima poleg ostalih rudnih bogastev tudi velike zaloge manganove rude s preko 30 odst. mangana, ki jo izvažajo predvsem v Zahodno Nemčijo, ZDA in Veliko Britanijo.

DOMINIKANSKA REPUBLIKA - V tej srednjeameriški državi bodo že v bližnji bodočnosti pričeli izkoriščati bogata nahajališča železne rude. Zaenkrat nameravajo izvažati letno okrog 5 milijonov ton te rude.

NORVEŠKA - Geološke raziskave so pokazale, da so v Toerdolu - južna Norveška, precej bogata nahajališča molibdenove rude. Zato bodo v kratkem začeli gradi-

ti naprave za predelavo te, za proizvodnjo plemenitih jekel tako važne surovine.

JUŽNA AFRIKA - V južnoafriški železarni Vereeniging works of Stewart and Lloyds so zgradili novo valjarno cevi, ki bo imela največjo mesečno kapaciteto 15.000 ton cevi, z debelino dveh do osem palcev.

TURČIJA - Tovarne ognjevodnega materiala v ZDA so sklenile s turškimi dobavitelji pogodbo za dobavo 60.000 ton kromita, ki ga bodo uporabili za proizvodnjo ognjevodnega materiala. Celotna količina bo izdobljena v razdobju dveh let.

MADŽARSKA - Z rekonstrukcijo stare železarne Ozd v severni Madžarski, za katero bodo porabili 400 milijonov forintov sredstev, bodo njeno kapaciteto povečali za 150.000 ton jekla letno. Istočasno bodo zgradili tudi novo, moderno kisikarno za potrebe jeklarne.

KANADA - V Hamiltonu je pričela obratovati prva naprava za odstranjevanje kositrja z odpadne bele pločevine. Na ta način bodo dobile kanadske jeklarne kvaliteto staro železo, ker bo kositer, ki škoduje kvaliteti proizvedenega jekla, predhodno odstranjen.

ŽELEZAR, tednik - izdaja: Železarna Jesenice - glavni in odgovorni urednik Remigij Noč - ureja redakcijski odbor. Rokopisov in fotografij ne vračamo. Naslov: Uredništvo »Železar«, Železarna Jesenice, telefon št. 394. - Tisk CP »Gorenjski tisk« v Kranju

tehnični feljton

Stanko Ravnik:

Moderne japonske jeklarne

(Nadaljevanje)

Pod vodstvom Aegide d. »Japan Iron & Steel Federation«, ki ima podobno kontrolno funkcijo, kakor angleška Steelboard - so že od leta 1951 sestavljeni načrti za modernizacijo. Ti načrti vsebujejo in predstavljajo prav zgledno racionalizacijo in koordinacijo vseh proizvodnih sredstev. Japonska je edina industrijsko razvita dežela, ki praktično nima in ne pozna uvoza izdelkov črne metalurgije, to pa zaradi tega, ker vse vrste jekel sama izdeluje. Že leta 1955, pri takratni proizvodnji 5 milijonov ton in pri izvozu 1 milijona ton - so uvozili samo 20 tisoč ton valjavniških izdelkov. Japonci se stalno ukvarjajo z novimi dosežki v tehniki, tako n. pr. vemo po izkušnjah, da potrebujemo za

proizvodnjo 1 tone surovega železa preko 1000 kg koksa (v Montanunion danes 880 kilogramov, pri nas preko 1000 kg). Japonci so to količino uspeli znižati na 600 kg. Avstrijski LD-postopek za proizvodnjo jekla (Linz-Donawitz, vpihovanje s kisikom) je vpeljan skoraj v vseh starih in novih jeklarinah.

Zelo pomembno v japonski industriji je število obstoječih valjarn v gradnji za hladno in toplo valjane trake. Trenutno so številnejše, kakor v katerikoli zapadni državi. Tako bodo vedno naraščajoče potrebe po ladijski pločevini, v avtomobilski industriji ter prav posebno naraščajoče potrebe v koncerni industriji lahko sami zadovoljili. Da bodo lahko šli v korak z zapadno tehniko,

so potom njihovega združenja (Steeltube corporation) sklenili med drugim tudi pogodbo o sodelovanju z ameriško firmo Jones & Laughlin Pittsburg (proizvodnja cevi), ravno tako pa so začeli razgovore o sodelovanju med japonsko in nemško težko industrijo, za jeklarsko opremo, in sicer med Sumitomo in Hitachi ter Demagom in Kruppom. Produktivnost v japonski proizvodnji jekla se že leta razvija vzporedno z dviganjem plač ter je danes celo prekoračila faktor povečanja stroškov.

Običajno je v kapitalističnih deželah proizvodnja jekla v treh do petih podjetjih, ki obvladajo skupne kapacitete ene do dveh tretjin celotne proizvodnje jekla. (V Zapadni Nemčiji jih je 8). - Tako je na Japonskem pet velikih podjetij, ki proizva-

jajo skupno 92 odstotkov surovega železa in 68 odstotkov jekla. Koncentracija je v polnem teku in v ponovni združitvi se pojavljajo že od prej poznana privatna tako imenovana družinska podjetja, čeprav se v današnji ekspanziji močno oglašajo tudi banke in delničarji. Da si lahko predstavljamo veličino takega jeklarskega podjetja, se lahko poslužimo lestvice, ki jo je objavil ameriški Business-Magazin »Fortuna«, na kateri med 100 velikimi, neameriški podjetji prvič nastopajo tri glavna japonska podjetja s prometom, ki je v povprečju večji od treh evropskih firm (brez SSSR) in to Thyssen, Wales, Schneider, Italsider.

V rang velikih prištevajo na Japonskem pet koncernov, od tega Yawata Iron & Steel Co. Ltd. Fuji Iron & Steel Co. Ltd. s 6,4 in 5,1 milijona ton jekla v letu 1961. Ta dva spadata v krog desetih največjih proizvajalcev

jekla na svetu. V prihodnjih desetih letih predvidevajo za vsako podjetje po 200 milijonov dol. investicij za povečanje in modernizacijo. S posojilom Svetovne banke in Export-Import banke bosta po veličini naslednji podjetji Sumitomo Metal Industries Ltd, veja največje skupine težke industrije in Nippon Kopan Steel & Tube Corp., največji proizvajalec cevi, sedanjo kapaciteto 2,5 milijona ton podvojili. Kawasaki Steel Corp., ki je bila leta 1960 še oddelek neke ladjedelnice, gradi s pomočjo ameriškega kredita popolnoma nove obrate s kapaciteto do 5 milijonov ton.

Manjša podjetja, ki so delno odvisna od velikih in imajo možnost proizvodnje do 1 milijona ton, so Kobe Steel Works, Tokai Iron & Steel Co, Nakayama, Amagasaki, Nishihin, Aischi Steel in nepregledno število valjarn za vse vrste jeklenih izdelkov. (Dalje prihodnjič)